

*Helsingin Kaupunginvaltuuston
kokous tiistaina kesäkuun 5 päi-
vänä 1917 k:lo 7 i. p.*

ESITYSLISTA.

N:o 1.

Maist. kirjelmä ilmoituksineen kolmen uuden kaupunginvaltuusmiehen valitsemisesta.

Sittenkun Kvsto oli vapauttanut herrat Tulenheimon, Grotenfeltin ja Ehrnroothin valtuusmiestoimesta, on ^{23/5} heidän sijansa kaupunginvaltuusmiehiksi valittu pankinjohtaja Mauri Honkajuuri 1917 vuoden loppuosaksi, johtaja Gunnar Bengelsdorff vuosiksi 1917—1918 sekä varatuomari Arne Öhman vuosiksi 1917—1919.

Kvsto:

Merkittiin tiedoksi saaduksi.

N:o 2.

Maist:n kirjelmät ynnä Lääninhallituksen lähetteet Suomen kansalaisoikeuden hakemusten johdosta, joita ovat tehneet Venäjän kansalaiset:

a) Helsingin lennätinkonttorin päällikkö, valtioneuvos Theodor Alexejew.

Hakija on syntynyt 1865, olleskellut koko ikänsä tässä maassa, nauttii kansalaisluottamusta ja saa vuodessa palkkaa 6,400, paitsi asuntoa ja lämpöä.

b) neiti Eugenie Alexejew.

Hakija on syntynyt 1890 ja oleskellut tässä maassa koko ikänsä, nauttii kansalaisluottamusta ja ansaitsee tšekäläisen lennätinlaitoksen palveluksessa olevana 3,600 markkaa vuodessa.

c) johtaja Carl Petter Koch.

Hakija on syntynyt 1874 ja oleskellut kaiken ikänsä tässä maassa, nauttii kansalaisluottamusta ja ansaitsee vuodessa 12,000 markkaa.

d) kauppias Wasili Fedosejeff.

Hakija on syntynyt 1865 ja yhteen jaksoon oleskellut tässä maassa vuodesta 1875 lähtien, nauttii kansalaisluottamusta ja noin 6,000 markan vuosituloja.

V. V.:

Kvsto ilmoittanee, ettei hakemuksia vastaan ole mitään muistuttamista.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 3.

Maist:n kirjelmä ilmoituksineen tehdaskorttelin N:o 291 kaupunginasemakaavanmuutoksen vahvistamisesta.

Sittenkun Kvsto 30/1 1917 oli hyväksynyt sellaisen muutoksen tehdaskorttelin N:o 291 kaupunginasemakaavaan, että mainittu kortteli yhdistettäisiin viereiseen Laaksokatuun siten, että Sörnäsintien Rantatien tehdastontti N:o 13 ja Laaksokadun nykyinen tehdastontti N:o 2 liitettiin lisäalueena niihin jälkimmäisen kadun osiin, mitkä syntyvät, kun näiden tonttien rajaviivat suoraan jatketaan Laaksokadun pohjoisrajaan, sekä viimeksi mainittu tontti vastedes merkittäisiin kaupunginasemakaavan Haapaniemenkadun tontiksi N:o 2, on Senaatti 24/4 1917 vahvistanut puheena olevan kaupunginasemakaavanmuutoksen.

V. V.:

Senaatin päätös merkittäneen tiedoksi saaduksi ja saatettaneen sen ohessa Rkmrin tiedoksi.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 4.

Maist:n kirjelmä ynnä Lääninhallituksen lähete rohdoskauppa-apulaisen Arthur Alexander Sjöblomin anomuksen johdosta saada täällä harjoittaa rohdoskauppaliikettä.

Hakemuksen mukana seuraa todistus, että hakija on täysivaltainen sekä että apteekkari Bernt Johan Bask, joka tulee liikettä hoitamaan, on oikeutettu pitämään apteekkia, joka oikeus rohdoskaupoista 24/1 1888 annetun asetuksen mukaan tuottaa kelpoisuuden puheenalaisen kaupan hoitamiseen.

V. V.:

Kvsto ilmoittanee, ettei sillä ole hakemusta vastaan mitään muistuttamista.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 5.

Jatkokäsittelyyn 6/3 ja 27/3:stä 1917: Ehdotus Helsingin kaupungin tervevdenhoitojärjestykseksi (Pain. asiakirj. N:o 34 vuodelta 1916 ja N:o 31 vuodelta 1917).

Kvsto:

Komitean ehdotus hyväksyttiin.

N:o 6.

Komitean mietintö Vanhankaupungin vesilaitoksen laajentamista koskevasta asiasta (Pain. asiakirj. N:o 34 vuodelta 1917).

V. V.:

Kun Rkmrilla ei ole ollut tilaisuutta lausua mieltänsä viimeksi mainitussa mietinnössä esitetyistä ehdotuksista, päättäne Kvsto hankkia Krin lausunnon asiasta.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 7.

Rkmrin esitys Sörnäsin satamamestarinviran jälleen täyttämisestä.

Sittenkun Satamakonttori oli 5/2 1917 päivätyssä, Maistraattiin annetussa kirjelmässä ilmoittanut Sörnäsin satamamestarin Wilhelm Alfred Svenssonin tammikuun 17 päivänä kuolleen sekä esittänyt että, koska Sörnäsin satamakonttorissa palvelee satamamestarin apulainen, merikapteeni Johannes Evert Ekbohm, tämä määrättäisiin toistaiseksi sijaisena hoitamaan satamamestarin virkaa, on Maist. läheteessä 5/5, viitaten kaupungin satamajärjestyksen 17 §:än, jossa säädetään, että Kvsto Rkmrin ehdotuksesta ottaa Sörnäsin satamamestariksi merimiesammattiin perehtyneen miehen, Rkmriin lähettänyt satamakonttorin vastamainitun ilmoituksen.

Rkmri huomauttaa, että Sörnäsin satamamestarilla on vahvistetun rahasäänön mukaan vuosipalkkaa 2,400 markkaa ja että Kvston 27/12 1912 tekemään päätöksen mukaan on sama palkka hänen apulaisellaankin. Mikäli Rkmri on saanut tietää, johtuu satamakonttorin ehdotus satamamestarin viran toistaiseksi jättämisestä vakinaisesti täyttämättä ja hoidottamisesta viransijaisella siitä, että laivaliike Sörnäsin satamassa on nykyään

sangen vähäinen, minkä johdosta henkilökuntaa kävisi väliaikaisesti vähentäminen. Konttorin ehdotuksen mukaan siis merikapteeni Ekbom, joka jo satamamestari Svenssonin kuoleman jälkeen on hoitanut satamamestarinvirkaa, määrättäisiin toistaiseksi hoitamaan mainittua virkaa siihen liittyvästä palkasta, jota vastoin apulaisentoimi jätettäisiin täyttämättä ja siitä maksettava palkkio säästyisi. Kysymys, milloin satamamestarinvirka on jälleen täytettävä, näyttää olevan sopiva jättää sen seikan varaan, milloin merenkulku jälleen lisääntyy, ja saisi satamakonttori tehdä aloitteen asiassa.

Rkmri esittää, että Kvsto päättäisi:

jättää Sörnäsän satamamestarinviran toistaiseksi täyttämättä;

määrätä satamamestarin apulaisen, merikapteeni Johannes Evert Ekbomin, vakanssiaikana hoitamaan virkaa siihen liittyvästä palkasta; sekä

kehottaa satamakonttoria aikansa antamaan ehdotuksen satamamestarinviran jälleen täyttämisestä.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 8.

Rkmrin esitys Bölen esikaupungissa Bölenkadun varrella sijaitsevan tontin N:o 11 uuden vuokrasopimuksen tekemisestä.

Rkmri huomauttaa, että Kvsto 6/6 1916 oli Rkmrin esityksestä päättänyt Bölen esikaupungin palstan N:o 3 a vuokraajalta lunastaa 4,874 m²:n laajuisen maa-alueen mainitusta tiluspalstasta voidakseen esteettömästi järjestää Bölen esikaupungin vahvistetun uuden jaoitus suunnitelman mukaan erinäiset mainitun esikaupungin tontit, m. m. Bölenkadun tontin N:o 11, jota neiti Maria Juslin piti vuokralla, sekä niinikään voidakseen järjestää erinäisiä liikenneväyliä. Edellä mainitun esityksen yhteydessä oli Rkmri maininnut, että neiti Juslin oli vaatinut kaupungilta korvausta, syystä että hänen vuokra-alueestaan Bölenkadun tontista N:o 11 oli Bölenkatua — Fredriksperin asemalta koilliseen Bölen halki kulkevaa liikenneväyliä — vuonna 1911 tasoitettaessa erotettu suuri osa olematta hän saanut sijaan muuta maata, ja oli neiti Juslin määritellyt vaatimuksensa siten, että hänen tulisi saada rahakorvausta kerta kaikkiaan 2,000 markkaa. Krin toimesta paikalla pidetyssä katselmuksessa oli kuitenkin todettu, että Bölenkadun laajentamisen johdosta oli mainitusta tontista erotettu noin 140 m² eli likimain 1/4 tontin alkuperäisestä pinta-alasta ja että neiti Juslinin menettämä maakappale tosin oli hänelle tärkeä, mutta että alueen vähenemisen täysin korvasivat ne edut, mitkä tontti oli saanut kaduntasoituksen toimittamisesta ja tontin varustamisesta vesi- ja laskujohdoilla. Tämän johdosta katselmusmiehet eivät olleet puoltaneet rahakorvauksen myöntämistä neiti Juslinille, vaan ehdottaneet, että hänet vapautettaisiin suorittamasta vuokraa, 26 markkaa vuodessa, siksi kunnes tontti tulisi lopullisesti järjestetyksi ja uusi vuokrasopimus neiti Juslinin kanssa tehtäisiin. Neiti Juslin ei tyytynyt katselmusmiesten ehdottamaan korvaukseen, vaan pysyi aikaisemmassa korvausvaatimuksessaan. Omasta puolestaan oli

Rkmri pitänyt neiti Juslinin vaatimusta liiallisena eikä sentähden ollut ottanut sitä huomioon.

Rkmriin myöhemmin antamassaan kirjoituksessa oli neiti Juslin huomauttanut, että häneltä, sen johdosta että kaupunginviranomaiset olivat hänen luvattaan toimittaneet edellä mainitun Bölenkadun tasoituksen, oli noin kuuden vuoden aikana riistetty tuntuva osa vuokramaataan, joka oli viljeltyä ja käytettiin osin perunamaana, osin viini- ja karviaismarjapensaiden kasvupaikkana. Tänä aikana oli todellisuudessa ollut mahdollton huvilaa rakentaa tai myydä. Tosin voi hakija ryhtymällä oikeudenkäyntiin saada oikeutensa, mutta kun kaupungilla oli painavia syitä sopia hakijan kanssa mielisuosilla, oli hakija ehdottanut, että vuokrakirja, jonka Rkmri aikoi hakijan kanssa tehdä Bölenkadun uudestijärjestetystä tontista N:o 11, joten mainittu 617.092 m²:n laajuinen tontti annettaisiin vuokralle 1940 vuoden loppuun 40 markan vuosivuokrasta, muutettaisiin siten, että hakija kaduntasoitustyöstä kärsimänsä vahingon korvaukseksi saisi hallita tonttia 20 vuotta vuokravapaasti sekä että kaupunki omalla kustannuksellaan muuttaisi sekä nykyään Bölenkadulla sijaitsevat vuokraajan ulkokuoneet että tonttia ympäröivän aitauksen järjestetyn rajalinjan sisäpuolelle. Kun hakijan nyt tekemää esitystä täytyi pitää erittäin vaatimattomana ja sen oikeusperuste oli täysin ilmeinen, oli hakija toivonut esitykseensä myönnyttävän.

Rkmri on havainnut, että haitat, joita hakijalla on ollut puheena olevan kaduntasoituksen johdosta, eivät tosin ole niin huomattavat kuin hakija on arvellut, koska hänen tontilleen, vaikka sen pinta-alaa onkin vähennetty, on koitunut etua kaduntasoitamisesta sekä vesi- ja viemärijohtojen teettämisestä, mutta Kri on kuitenkin katsonut olevan syytä puoltaa myöntymistä hakijan nyt esittämään vaatimukseen. Epäilemätöntä nimittäin lienee, että kaupungin korvausvelvollisuuden oikeusperuste on ilmeinen ja että hakija sentähden voi oikeudenkäyntitietä saada jonkin korvauksen. Tähän tulee lisäksi että, jos hakijan ehdotus suosiollisen sopimuksen aikaansaamisesta hyljätään, ei hakijan kanssa voida tehdä uutta vuokrasopimusta, minkä johdosta taas pitemmäksi aikaa kävisi mahdolltomaksi järjestää eräitä viereisiä tontteja sekä tasoittaa Kyllikkikatua, jota työtä varten määräraha jo on olemassa. Hakijan ulkokuoneiden ja aidan muuttamisesta olisi Rakennuskonttorin ilmoituksen mukaan kustannuksia noin 600 markkaa, ja matemaattisesti laskien on kaupungille edullisempaa tyydyttää hakijan nyt esittämä vaatimus kuin maksaa korvausta 2,000 markkaa kertaa kaikkiaan.

Edellä lausutun nojalla Rkmri ehdottaa, että Kvsto päättäisi valtuuttaa Rkmrin tekemään Bölenkadun tontin N:o 11 vuokraajan kanssa uuden vuokrasopimuksen m. m. sillä ehdolla, että vuokraaja vapautetaan suorittamasta vuosivuokraa, 40 markkaa, kahdenkymmenen vuoden aikana, 1/1:stä 1917 lukien, sekä käyttövaroistaan osottaa 600 markkaa hakijan ulkokuoneiden ja aidan muuttamiseksi mainitun tontin uusien rajain sisäpuolelle.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 9.**Rkmrin esitys määrärahan myöntämisestä kylpy- ja desinfioimislaitoksen sisustamiseksi n. s. koleraparakeihin.**

Terveystoimituslautakunta on Rkmrille ilmoittanut, että kaupungin kulkutautisairaala on kuluvana vuonna hoidettu kaikkiaan 115 toisintokuumetta ja 7 pilkkukuumetta sairastavaa henkilöä. Aluksi olivat sairastaneet yksinomaan semmoisia henkilöitä, jotka Venäjällä oleskellessaan olivat saaneet tartunnan, mutta viime aikoina on ilmaantunut erinäisiä tapauksia, jolloin tartunta on saatu kotimaassa; muun muassa on 22 toisintokuumeen tartuntatapausta sattunut kaupungissa, jota paitsi yksi pilkkukuumeseen sairastunut henkilö niinikään on kenties saanut tartunnan täällä. Toisintokuumetapausten lukumäärä osin kaupungissa ja osin sen lähietäisyydellä on viime aikoina tuntuvasti lisääntynyt, minkätähden Terveystoimituslautakunnan mielestä on olemassa vaara, että tämä lauti ja sen mukana usein seuraava vieläkin vaarallisempi tauti, pilkkukuumet, helposti pääsee täällä leviämään kulkutaudin tapaan, ellei mahdollisimman pian tehokkaihin ehkäisytoimiin ryhdytä. Erittäin vaarallisia näiden tautien leviämisen suhteen, joka etusijassa tapahtuu syöpäläisten välityksellä, ovat n. s. yömajat ja ylipäänsä asunnot, joissa irtolaisväestöä oleskelee. Erittäin tärkeää sentähden on, että voidaan nopeasti ja tehokkaasti syöpäläisistä puhdistaa näissä huoneistoissa käytetyt aluspatjat, huopapeitteet ja muut makuuvaatteet, joissa tietenkin voi olla paljon syöpäläisiä. Terveystoimituslautakunnan nykyisten desinfioimislaitosten avulla ei kuitenkaan ole mahdollista toimittaa tuollaista puhdistusta kyllin tehokkaalla tavalla. Välttämättömänä sentähden on, että tätä tarkoitusta varten ensi tilassa järjestetään ylimääräinen desinfioimislaitos.

Jos jompikumpi edellä mainituista taudeista pääsee täällä leviämään kulkutaudin tapaan, käy välttämättömäksi järjestää niin, että verraten lukuisia henkilöitä, samalla kun heidän vaatteensa ja muut tavaransa desinfioidaan, itsekin puhdistetaan ja vapautetaan syöpäläisistä. Kun tähän tarkoitukseen sopivaa kylpylaitosta ei ole käytettävänä, olisi semmoinen Lautakunnan mielestä järjestettävä edellä mainitun desinfioimislaitoksen yhteyteen. Tuollaisen yhdistetyn kylpy- ja desinfioimislaitoksen kävisi vaikeudetta laittaminen yhteen n. s. koleraparakeista, jota ehdotusta vastaan kaupungin Sairaalaylihallituksella ei ole ollut mitään muistuttamista. Kaupungin Rakennuskonttorin laatiman kustannusarvion mukaan olisi kirjelmän oheisen pohjapiirroksen mukaisen laitoksen kuntoonpanosta kustannuksia 14,800 markkaa. Siihen nähden että tällainen laitos nykyään on välttämättömän tarpeen vaatima, anoo Terveystoimituslautakunta, että mainittu summa mahdollisimman pian osotettaisiin edellä mainittuun tarkoitukseen.

Katsoen siihen selvyyden ja oikeuden, mikä Terveystoimituslautakunnalla lain mukaan on kulkutautien vastustamiseksi ryhtyä niihin toimenpiteisiin, mitkä se harkitsee välttämättömän tarpeelliseksi, ja kun Terveystoimituslautakunnan puheenjohtaja on lausunut, että edellä mainitun suuntaisiin toimenpiteisiin olisi viivyttämättä ryhdyttävä, on Rkmri käskennyt kaupungin Rakennuskonttorin käydä teettämään työtä sekä siitä ilmoittamaan Terveystoimituslautakunnalle. Ilmoittaessaan näistä toimenpiteistään Kvstolle esittää Rkmri samalla, että Kvsto päättäisi:

hyväksyä Rkmrin toimenpiteen käyttää 14,800 markkaa yhdistetyn kylpy- ja desinfioimislaitoksen sisustamiseksi yhteen n. s. koleraparakeista; sekä
puheena olevan rahamäärän maksettavaksi Vston tämänvuotisista käyttövaroista.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 10.

Rkmrin esitys varatuomari Gunnar Hjelt-vainajan kaupungin hyväksi tekemän testamentin johdosta.

Rkmri ilmoittaa, että varatuomari Gunnar Hjelt, joka kuoli 4/4 1917, on 6/11 1915 tekemässään testamentissa määrännyt kaikki jäämistöönsä kuuluvat huonekalut, käteisvarat, velkakirjat, osakkeet ja arvopaperit Helsingin kaupungille sekä hoidettavaksi pohjarahastona kodin hankkimiseksi lapsille, joiden vanhemmat ovat tuntemattomat tai jotka ovat vanhempainsa hylkäämiä sekä tarvitsevat turvaa ja hoitoa, sillä ehdolla että kaupunki pääomasta ja sen korkovaroista eräälle testamenttaajan sukulaiselle vuosittain hänen jäljellä olevana elinaikanaan maksaa 1,000 markan apurahan.

Tämän johdosta ehdottaa Rkmri, että Kvsto päättäisi:

valtuuttaa Rkmrin kaupungin puolesta asianmukaisesti valvomaan puheena olevan testamentin sekä tuomioistuimessa valalta kuulustuttamaan testamentin todistajia;

aikanansa pesän selvitysmieheltä ottamaan haltuunsa ja hoitamaan testamentatun omaisuuden; sekä

sittemmin Kvstolle tekemään ehdotuksen testamentin määräysten toimeenpanemisesta edellä mainitun lastenkodin perustamiseksi.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 11.

Rkmrin esitys erään Bölen esikaupungissa olevan alueen vuokraamisesta sikalan paikaksi.

Rouva H. Sauru oli Rkmriltä pyytänyt saada sikalan paikaksi vuokrata Bölen esikaupungin läheisyydessä olevan alueen, joksi toimitetussa katselmuksessa, jossa Terveidenhoitolautakunta oli edustettuna, oli ehdotettu Fredriksperin talon maalla Bölen esikaupungin luoteispuolella sijaitseva 2,100 m²:n laajuinen maakappale, johon hakijakin oli ilmoittanut tyytyvänsä. Paikka oli terveydellisessäkin suhteessa katsottu sopivaksi, syystä että lähin asunto on 400 metrin päässä ja alue viettää Bölen esikaupungista pois päin, joten ei ole vaaraa että esikaupungin kaivojen vesi pilaantuisi. Paikan vuokramaksu on ehdotettu 630 markaksi vuodessa ja vuokrakausi viideksi vuodeksi. Lisäehdoiksi olisi pantava, että Terveidenhoitolautakunnan tulee hyväksyä vastaiset rakennukset, että puita ei kaadeta muuten kuin Rakennuskonttorin luvalla sekä että kaadetut puut jäävät kaupungin omiksi

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on puoltanut esitystä siten muutettuna että, kun täytyy käyttää melko runsaita kustannuksia, jotta laitos vastaisi terveydellisiä vaatimuksia, vuokrakausi määrättäisiin kymmeneksi vuodeksi.

Rkmri yhtyy Hallitukseen, varsinkin kun takeita on olemassa siitä, että terveydellisiä haittoja ei synny laitoksen sijoittamisesta mainittuun paikkaan, sekä esittää, että Kvsto päättäisi:

rouva H. Saurulle sikalan paikaksi vuokrata edellä mainitun kirjelmän oheisessa kartassa lähemmin osotetun alueen kymmeneksi vuodeksi, $\frac{1}{6}$:stä 1917 lukien, 630 markan vuosivuokrasta sekä sillä ehdolla:

että sikalan piirustukset alistetaan, paitsi Rkmrin ja tarpeen vaatiessa Maistraatin, myöskin Terveystalautakunnan hyväksyttäväksi; sekä

että alueelta saa kaataa puita ainoastaan Rakennuskonttorin luvalla ja että kaadetut puut jäävät kaupungin omiksi.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 12.

a) Rkmrin esitys partioliikkeen avustamisesta.

b) Helsingin sosialidemokratisen kunnallisjärjestön vastalause partioliikkeen avustamista vastaan.

Rkmriin annetussa kirjoituksessa ovat Helsingin ruotsin- ja suomenkielisten partioliikkeiden kansliatoimikunnat anoneet, että Kvsto myöntäisi kerta kaikkiaan 5,000 markkaa ruotsinkieliselle ja 5,000 markkaa suomenkieliselle kanslialle näiden menoihin käytettäväksi, ja perustellaan anomusta seuraavasti:

Niinkuin tunnettu, on partioliikkeen aate vallankumouksen jälkeen uudestaan elpynyt ja kaikkialla maassamme on ryhdytty toimenpiteisiin tämän liikkeen järjestämiseksi. Tämän liikkeen perusaatteita on yhteisvastuullisuus- ja yhteenkuuluvaisuustunteen säilyttäminen ja kehittäminen, minkätähden liikkeen järjestäjät ovat päättäneet koota maamme kaikki partiojärjestöt yhteiseksi liitoksi. Alustavat työt ovat nyttemmin edistyneet niin pitkälle, että seikkaperäinen ehdotus säännöiksi, järjestysmuodoksi, ohjelmaksi y. m. on laadittu sekä uusien partiolaisten ilmoittautumisia vastaanotettu. Yksin Helsingissä on ilmoittautunut noin 10,000 poikaa ja tyttöä. Kun liike siten on kehittynyt niin laajaksi, että tähän asti käytetyt vapaaehtoiset voimat ovat osottautuneet riittämättömiksi, on, jottei kehitys kääntyisi väärään suuntaan, osottautunut aivan välttämättömäksi asettaa oma kanslia palkattuine henkilökuntineen. Tämän kanslian tehtävänä olisi työllä ja neuvoilla avustaa maaseutujärjestöjä uusien liittymäin perustamisessa. Sitä paitsi järjestäisi kanslia eduskunnan maalaisliiton ryhmän herättämän kysymyksen partiolaisten osanotosta maanviljelystyöhön ensi kesänä. Tämä kysymys vaatii tietenkin osakseen suurta huomiota, jotta maanviljelijät toiselta puolen eivät väärinkäyttäisi tätä työvoimaa ja toiselta puolen jotta partiolaiset oikein käsittäisivät kysymyksen isänmaallisen ja kansantaloudellisen merkityksen.

Rkmri puoltaa hakemusta ja huomauttaa, että partioliikettä kannattavat kaikki yhteiskunnan luokat ja puolueet ja että se oikein toteutettuna näyttää voivan tuottaa hyötyä ja etuja yhteiskunnalle kokonaisuudessaan. Rkmrille on tosin tunnettua, että sosialis-

tisen puolueen keskuudessa eräillä tahoilla katsotaan tätä liikettä karsain silmin, mutta tämä lienee johtunut siitä, että on väärinkäsitetty partioliikkeen tarkoitusta ja keinoja. Mutta tästä huolimatta on Rkmri sitä mieltä, että kaupunginhallinnon ei tulisi olla taloudellisesti tukematta tätä yritystä pyydettyllä rahamäärällä, koska epätietoista ja tuskin luultavaa on, että asianomaiset kansliatoimikunnat voisivat yksityistä tietä saada tarpeelliset varat kokoon.

Krin hankkimassa eritellyssä luettelossa anotun määrärahan käyttämisestä on seuraavat menoerät:

2 kanslistia à 150: — 14 kuukauden aikana	Smk	4,200: —
Vuokra, valo, lämpö ja siivoaminen	”	1,400: —
Postiraha, paperi y. m.	”	1,000: —
Painatus	”	1,500: —
Tarkastus y. m.	”	1,000: —
Sekalaista	”	400: —

Aikomus on että kanslia toimisi $\frac{1}{11}$ 1917 asti sekä uudestaan $\frac{1}{4}$:stä 1918 lähtien ja lakkautettaisiin lopullisesti $\frac{1}{11}$ 1918, jolloin koko järjestön edellytetään olevan valmiina.

Rkmri esittää, että Kvsto päättäisi:

osottaa 10,000 markkaa jaettavaksi tasan ruotsin- ja suomenkielisen väliaikaisen partioliikekanslian toimikuntain kesken; sekä

mainitun summan maksettavaksi Vston tämänvuotisista käyttövaroista.

Helsingin sosialidemokratinen kunnallisjärjestö on Kvstolle lähettänyt otteen kokouksessaan $\frac{3}{6}$ 1917 tehdystä pöytäkirjasta, josta käy selville, että mainittu kokous, jossa ilmoitettiin olleen saapuvilla noin 2,000 henkeä, oli päättänyt panna jyrkän vastalauseen sitä vastaan, että partioliikettä avustettaisiin kunnan varoilla.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Rkmrin ehdotus hyväksyttiin.

N:o 13.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esitys palkanlisäyksen myöntämisestä eräille mainittujen laitosten työhenkilöille.

Sittenkun teknillisten laitosten palveluksessa olevat mestarit, työnjohtajat ja koneenkäyttäjät olivat, huomauttaen että elantokustannukset ovat yhäkin kohonneet ja paljon suuremmassa määrässä kuin työpalkkoja on korotettu, anoneet, että heidän pohja-palkkaansa viime huhtikuun alusta lukien korotettaisiin 25 %:lla, samalla kun heille edelleen maksettaisiin nykyinen kalliinajanlisäys, on teknillisten laitosten Hallitus huomauttanut, että elantokustannukset viime vuosina todella ovat yhtä mittaa kohonneet ja nykyään nousseet niin korkeiksi, että pienempäin palkansaajain tulevaisuus näyttää huolestuttavalta. Tuon tuostakin uudistuvat vaatimukset toimeentulomahdollisuuksien parantamisesta olivat sentähden sekä luonnollisia että oikeutettuja. Hallitus ei sentähden ollut katsonut esillä olevaakaan anomusta käyvän epääminen. Kaupungin teknillisten

laitosten palveluksessa nykyään olevilla mestareilla, työnjohtajilla ja koneenkäyttäjillä oli nimittäin palkkaa noin 200 markasta noin 400 markkaan kuukaudessa, jotka palkkaedut hakijoille sen lisäksi tulevain kalliinajanlisäysten ja eräillä heistä olevan vapaan asunnon kera eivät näyttäneet nykyisen kalliin ajan vallitessa takaavan asianomaisille tarpeenmukaista toimeentuloa.

Hallitus on näistä syistä sitä mieltä, että mainituille toimihenkilöille olisi myönnettävä viime huhtikuun alusta lukien palkanlisäystä määrä, jonka Hallitus saisi harkintansa mukaan kussakin eri tapauksessa ratkaista, ei kuitenkaan yli 75 markan mestareille ja työnjohtajille eikä yli 50 markan koneenkäyttäjille kuukaudessa. Tämän palkankorotuksen johdosta olisi tarpeen lisämäärärahaa vesijohtolaitokselle 6,550 markkaa, kaasulaitokselle 8,550 markkaa ja sähkölaitokselle 13,500 markkaa eli siis kaikkiaan 28,600 markkaa kuluvan vuoden yhdeksäksi kuukaudeksi. Ehdotetut palkanlisäykset eivät kuitenkaan saisi vaikuttaa nykyisiin kalliinajanlisäyksiin, koska muussa tapauksessa nykyisten laskuperusteiden mukaan eräät puheena olevista palkansaajista eivät saisi saman määräistä kalliinajanlisäystä kuin tähän asti.

Tässä yhteydessä on Hallitus katsonut tarpeelliseksi toistaa erään aikaisemmin lausumansa toivomuksen, jota ei vielä ole täytetty. Voipi nimittäin sattua ja onkin sattunut, että budjettivuoden kuluessa täytyy, ennenkuin asiaa, varsinkin kesäkuukausina, on voitu alistaa Kvston tutkittavaksi, lupaamalla lisäystä rahasäännön mukaiseen palkkaan koettaa pysyttää laitoksen palveluksessa kyvykäs henkilö, joka muutoin katsoisi etunsa mukaiseksi erota palveluksesta. Näissä ja näiden tapaisissa poikkeustapauksissa on epäilemättä laitosten edun mukaista, että Hallituksella on valta alistusta tekemättä toimeenpanna asianhaaran vaatimia vähäisiä palkanjärjestelyjä.

Rkmri mainitsee voineensa yhtyä Hallituksen esittämiin syihin. Mitä ehdotettuun palkanparannukseen tulee, on Rkmri tosin toisessa yhteydessä huomauttanut, että sitä ei olisi nykyoloissa annettava vuosirahasäännössä luetelluille palkansaajaryhmille. Mutta kun suuri, ehkäpä suurin osa tässä puheena olevista palkansaajista on henkilöjä, joita ei luetella vahvistetussa vuosirahasäännössä, vaan jotka palkataan erikoisista määrärahoista on Kri, niinikään katsoen teknillisten laitosten erikoisasemaan kunnallishallinnossa, puoltanut esillä olevaa esitystä. Määrärahan suoritustapaan nähden on Rkmri pitänyt sopivana, että se maksetaan laitosten tämänvuotisista voittovaroista. Mainitsemillaan syillä Rkmri ehdottaa, että Kvsto päättäisi:

osottaa enintään 28,600 markkaa kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen harkinnan mukaan annettavaksi teknillisten laitosten mestareille, työnjohtajille ja koneenkäyttäjille palkanlisäyksenä kuluvan vuoden huhti—joulukuulta;

mainitun rahamäärän maksettavaksi teknillisten laitosten tämänvuotisista voittovaroista sekä

valtuuttaa Hallituksen kiireellisissä poikkeustapauksissa, jolloin Kvston päätöstä asiasta ei voida hankkia, kuluvana vuonna vähäisin määrin järjestämään tuollaisten, teknillisten laitosten palveluksessa olevain toimihenkilöiden sääntönäispalkkoja.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 14.

Kaupungin kirjaston Hallituksen esitys määrärahan myöntämisestä kesäloman hankkimiseksi Kallion haarakirjaston henkilökunnalle.

Kallion haarakirjaston johtajan ja vakinaisten amanuenssien anottua oikeutta saada kahden kuukauden kesäloman huomauttaa Hallitus, että Kvsto on $\frac{4}{2}$ 1913 oikeuttanut pääkirjaston amanuenssit saamaan kahden kuukauden kesäloman. Vuodesta 1915 lähtien on Kallion haarakirjaston lainausosastoa kesäkuukausina pidetty avoinna yhtä kauan kuin pääkirjastonkin lainausosastoja. Muuhun aikaan vuodesta on haarakirjaston johtajan ja amanuenssien virantoimitus yhtä rasittavaa kuin pääkirjaston amanuenssienkin, he kun ovat virantoimituksessa joka toinen sunnuntai sekä useimpina pyhäpäivinä, joten virantoimitus hajoittaa heidän työpäivänsä yhtä sopimattomasti kuin pääkirjaston amanuenssienkin. Näyttää sentähden olevan oikeuden ja kohtuuden mukaista myöntää haarakirjaston johtajan ja amanuenssien anoma etu. Siinä tapauksessa että pyydetty kesäloma myönnettään, esittää Hallitus, että Kvsto myöntäisi 600 markan lisämäärärahan ylimääräisten apulaisten palkaamiseksi kirjastoon.

Rkmri mainitsee Kvston $\frac{4}{2}$ 1913 päättäneen, että pääkirjaston amanuenssit saavat kahden kuukauden, haarakirjastojen amanuenssit yhden kuukauden sekä vahtimestarit ja siivoojattaret jonkin lyhemmän kesäloman. Vuonna 1914 Hallitus mainitsemillaan syillä esitti, että Kallion haarakirjasto pidettäisiin samoin kuin pääkirjastokin kesäisin avoinna kaikkina arkipäivinä, jommoista ehdotusta ei kuitenkaan Hallituksen mielestä käynyt toteuttaminen, ellei haarakirjaston johtajalle ja amanuensseille myönnetty samaa kahden kuukauden kesälomaa, mikä oli pääkirjaston amanuensseilla, minkätähden Hallitus esitti tuollaisen kesäloman myöntämistä. Asiasta antamassaan lausunnossa oli Valmisteluvaliokunta huomauttanut, että kaksikuukautinen kesäloma, jommoista ei ollut saatettu käytäntöön muissa virastoissa eikä laitoksissa kuin pääkirjastossa, ei näyttänyt perustellulta, varsinkaan kun Kvsto $\frac{11}{5}$ 1909 oli päättänyt, että kunnan virkamiehille on, kun se työn tasaista kulkua haittaamatta voi käydä päinsä sekä edellyttäen ettei siitä koidu kaupunginkassalle erikoista menoa, vuosittain hankittava kuukauden kesäloma, minkätähden Valmisteluvaliokunta ehdotti esitystä hyljättäväksi. Kokouksessaan $\frac{12}{5}$ 1914 Kvsto hyväksyi valiokunnan esityksen.

Esillä olevaa esitystä harkitessaan ei Rkmri ole voinut havaita Kirjastohallituksen esittäneen semmoisia syitä, jotka perustelisivat Kvston edellä kerrotun päätöksen kumoamista, minkätähden Kri on katsonut olevan ehdottaminen Hallituksen esitystä evättäväksi.

V. V.:

Kun Kallion haarakirjaston työaika nyttemmin on sama kuin pääkirjastonkin, esittää V. V., että Kvsto myöntyisi Hallituksen esitykseen sekä päättäisi:

oikeuttaa Kallion haarakirjaston johtajan ja vakinaiset amanuenssit saamaan kahden kuukauden kesäloman; ja

käyttövaroistaan osottaa 600 markan lisäyksen rahasäännössä kaupungin kirjaston ylimääräisten apulaisten palkkausta varten olevaan määrärahaan.

Kvsto: .

Rkmrin epäävä ehdotus hyväksyttiin.

N:o 15.

Kaupungin Kirjastohallituksen esitys lisäyksen myöntämisestä kirjain ostoa y. m. varten olevaan määrärahaan.

Sittenkun kaupungin Kirjastohallitus oli anonut myönnettäväksi 10,000 markan lisämäärärahan kirjaston tämänvuotisessa menosäännössä 9 P. L. XII. 3 kohdalla kirjain sekä aikakaus- ja sanomalehtien ostoa ja nidottamista varten olevaan 40,000 markan määrärahaan, huomauttaa Rkmri, että kirjastonhoitajan antaman ilmoituksen mukaan pyydetty lisäys on tarpeellinen yksistään kirjallisuuden ja sitomistarvikkeiden hinnan nousun johdosta sekä ettei ole aikomus hankkia uutta kirjallisuutta laajemmassa mitassa kuin budjettiehdotusta laadittaessa edellytettiin. Näin ollen ja jotta kirjaston ei tarvitsisi supistaa kirjallisuuden ostoa eikä kirjain säilymiseksi välttämätöntä sidottamista, puoltaa Rkmri esitystä ja ehdottaa, että Kvsto päättäisi käyttövaroistaan myöntää 10,000 markan määrärahan kaupungin kirjaston tämänvuotisessa vahvistetussa rahassäännössä kirjain ynnä aikakaus- ja sanomalehtien ostoa sekä sidottamista varten olevaan määrärahaan.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 16.

Kaupungin Sairaalaylihallituksen esitys määrärahan myöntämisestä kesäloman hankkimiseksi kunnalliskodin väliaikaisen sairaosaston sairaanhoitajattarille.

Sittenkun kunnalliskodin väliaikaisella sairaosastolla palvelevat neljä hoitajatarta olivat pyytäneet ensi kesänä saada kukin kuukauden kesäloman, jommoinkin on taattu muille kaupungin sairaaloissa palveleville hoitajattarille, sekä tätä tarkoitusta varten myönnettäväksi 240 markkaa eli 60 markkaa kullekin hoitajattarelle, on Ylihallitus, koska kaikille muille kaupungin sairaalain hoitajattarille jo on myönnetty mainittu etu, puoltanut myöntymistä anomukseen.

Rkmri huomauttaa, että esillä olevaa anomusta täytyy pitää oikeutettuna, koska, katso-matta puheena olevan sairaosaston väliaikaisuuteen — sen tarkoituksena on Kivelän sairaalassa ylläpitää väliaikaista sotilassairaala — tuskin lienee aihetta asettaa näitä toimihenkilöitä muita kaupungin palveluksessa olevia sairaanhoitajattaria epäedullisem-paan asemaan. Näin ollen on Kri kaikin puolin voinut kannattaa esitystä ja ehdottaa sentähden Kvston päätettäväksi:

että kunnalliskodin väliaikaisella sairaosastolla palvelevat sairaanhoitajattaret oikeute-taan saamaan kuukauden kesäloma; sekä

että näiden toimihenkilöjen kesäloman aikaisten viransijaisten palkkaamiseksi maksetaan Vston käyttövaroista 240 markkaa, lukien 60 markkaa kullekin hoitajattarelle.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 17.

Kaupungin Sairaalaylihallituksen esitys virkaeron myöntämisestä Nickbyn mielisairaalan ylilääkärille, lääketieteenlisensiaatti Albert Björkmanille.

Sittenkun ylilääkäri Björkman, joka professori Chr. Sibeliuksen antaman lääkirintodistuksen mukaan on sydänvian ja hermostotoiminnan häiriöiden tähden nykyään kykenemätön hoitamaan virkaansa ja sitä paitsi välttämättä tarvitsee täydellistä lepoa pitemmän aikaa, oli Ylihallituksesta anonut eroa Nickbyn sairaalan ylilääkärin virasta, $\frac{1}{8}$:stä 1917 lukien, sekä virkavapautta mainittuun päivään asti täysin palkkaeduin, on Ylihallitus, joka kaupungin sairaalain hallintosäännön nojalla on oikeutettu myöntämään kaupungin sairaalain palveluksessa oleville virkamiehille enintään kolmen kuukauden virkavapauden, myöntänyt tohtori Björkmanille virkavapautta $\frac{1}{8}$ asti sekä puoltanut hakijalle myönnettäväksi hänen anomansa virkaeron, viimeksi mainittusta päivästä lukien, ynnä täysien palkkaetujen maksamista hänelle Ylihallituksen myöntämän virkavapauden aikana. Kun kuitenkin, siinä tapauksessa että tohtori Björkmanin anomukseen viimeksi mainitussa kohden myönnyttäen, tarpeellisia varoja puuttuu viransijaisen palkkaamiseen sanottuna aikana, on Ylihallitus samalla esittänyt, että kuluvan vuoden touko- kesä- ja heinäkuun ajaksi tarkoitukseen osotettaisiin kaikkiaan 2,500 markkaa, lukien Smk 833: 33 kuukaudesta.

Huomauttaen että Nickbyn mielisairaalan ylilääkärillä on sairaalan voimassa olevan palkkaussäännön mukaan vuosipalkkaa 10,000 markkaa ynnä vapaa asunto lämpö ja valo sekä että hän on asetettu kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla, lausuu Rkmri, että se, huomioon ottaen Ylihallituksen mainitsemat seikat, on katsonut olevan kannattaminen ehdotusta virkaeron myöntämisestä tohtori Björkmanille ennen irtisanomisajan umpeen menemistä sekä esitystä muiltakin kohdin, ja ehdottaa siis että Kvsto päättäisi:

myöntää tohtori Albert Björkmanille hänen anomansa eron Nickbyn mielisairaalan ylilääkärinvirasta, $\frac{1}{8}$:stä lukien;

sallia hänen nauttia täydet palkkaetunsa mainittuun päivään asti; sekä

käyttövaroistaan osottaa 2,000 markkaa ylilääkärin viransijaisen palkkaamiseen $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{8}$ 1917 välisenä aikana.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 18.

Kaupungin Sairaalaylihallituksen ilmoitus Marian ja Kivelän sairaalain toiminnan mahdollisesta lakkauttamisesta.

Ylihallitus ilmoittaa että, sittenkun asianomaiset sairaalaviranomaiset olivat Ylihallituksen tiedoksi saattaneet, että kaupungin halkokonttorissa jatkuvan lakon johdosta halkoja ei enää voida saada Marian ja Kivelän sairaaloihin, joissa nyttemmin on halkovarastoja, Marian sairaalassa ainoastaan puoleenpäivään ²⁹/₅ ja Kivelän sairaalassa ²⁰/₅ asti, ei Ylihallitus, kun kaikki yritykset saada halkoja muualta, ovat osottautuneet turhiksi ja lakkolaiset ovat estäneet kuljettamasta halkoja Marian sairaalaan sen omastakin varastosta, ole havainnut olevan muuta keinoa kuin kieltää mainittujen kahden sairaalan ylilääkärejä, ellei halkoja sitä ennen voida saada, vastaanottamasta uusia potilaita sekä käskä tyhjentämään sairaalat, minkä ohessa asianomaisia on ²⁶/₅ ilmestyneissä pääkaupungin lehdissä julkaistulla kuulutuksella tämän johdosta kehotettu mahdollisimman pian noutamaan pois edellä mainittuihin kahteen sairaalaan otetut potilaat.

V. V.:

Edellä mainittu ilmoitus ei nykyään aiheuttane toimenpidettä Kvston puolelta.

Kvsto:

Ei aiheuttanut toimenpidettä.

N:o 19.

Terveystenhoitolautakunnan esitys toisen apulaisen asettamisesta kasvattilasten silmälläpitoa varten.

Terveystenhoitolautakunnalle annetussa esityksessä on kasvattilasten tarkastajatar, tohtorinrouva B. Edgren, anonut, että Lautakunta ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että paitsi häntä lisäksi yksi naishenkilö asetettaisiin valvomaan kaupungin kasvattilasten hoitoa. Hakija oli jo kauan ollut vakuuttunut siitä, että yksi henkilö ei kykene hoitamaan kasvattilasten hoidon tarkastusta. Paitsi hakijan tehtävänä nyttemmin olevaa kansliatyötä, on hänen ollut valvottava alinomaa lisääntyvän lapsimäärän hoitoa. Hänen tullessaan virkaan oli näitä lapsia 80, mutta nyttemmin on niitä 160, ja lukumäärä lisääntyy 20—25:llä kuukaudessa. Johtosäännön mukaan on kutakin lasta käytävä katsomassa vähintään kerta kuukaudessa, mutta välttämätöntä on käydä useammin. Tämän johdosta on yhden henkilön mahdoton tyydyttävästi täyttää kasvattilasten tarkastajan tehtäviä alueella, joka ulottuu Toukolasta ja Vanhastakaupungista Töölöoseen sekä Fredrikseristä Ruoholahteen.

Kasvattilastenlääkäri ja Terveystenhoitolautakunta puoltavat myöntymistä esitykseen.

Rkmri on, katsoen ehdotuksessa mainittuihin syihin sekä eritoten huomioon ottaen, että nykyoloissa sekä kasvattilasten lukumäärä varsin luultavasti lisääntyy että myös käy tarpeelliseksi asettaa Terveystenhoitolautakunnan käytettäväksi riittäviä työvoimia tarkastusta hoitamaan, kannattanut esitystä ja sentähden ehdottanut, että Kvsto päättäisi kasvattilasten hoidon valvonnan toimittamista varten ¹/₈:stä 1917 lähtien asetettavaksi toisen apulaisen, joka saa vuosipalkkaa 2,000 markkaa sekä matkarahoja 125 markkaa,

ja Vston käyttövaroista myönnettäväksi 1,075 markkaa puheena olevaan tarkoitukseen kuluvana vuonna.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 20.

Terveystoimiston esitys eräiden muutosten tekemisestä terveystoimiston henkilökuntaan.

Kaupungin terveystoimiston lääkäri on Terveystoimistolautakunnalle ehdottanut, että mainitun toimiston johtajan toimi, joka kapteeni J. Nybergin kuoleman johdosta on tullut avonaiseksi, ätettäisiin täyttämättä, kunnes hankkeissa oleva toimiston johtosäännön uudestilaatiminen on toimeenpantu. Ehdotus on toteutettavissa sen johdosta että toimistoon hiljattain asetetulle naistarkastajalle on annettu toimeksi useimmat johtajalle aikaisemmin kuuluneet tehtävät. Muun osan näistä tehtävistä, niinkuin toimiston taloudenhoidon, diarionpidon, tilastonlaadinnan y. m., voisi hoitaa konttoristi, jonka palkkaamiseen tarvittaisiin 200 markkaa kuukaudessa.

Terveystoimistolautakunta puoltaa myöntymistä esitykseen.

Rkmri huomauttaa, että toimiston johtajalla on vahvistetun vuosirahasäännön mukaan vuosipalkkaa 4,500 markkaa. V. t. ensimmäisen kaupunginlääkärin ilmoituksen mukaan on Terveystoimistolautakunta kapteeni Nybergin kuoleman jälkeen määrännyt naistarkastajan 1/5:stä toistaiseksi hoitamaan johtajanvirkaa 125 markan kuukausipalkkiosta, jonka palkkio on maksettu johtajan palkasta. Ehdotettu konttoriapulainen, jonka palkkaamiseksi olisi sopivinta osottaa eri määräraha, kun taas johtajan palkka säästyisi, olisi v. t. ensimmäisen kaupunginlääkärin mielestä asetettava 1/7:stä, jolloin naistarkastajan virkamääräys lakkaisi. Rkmri esittää, että Kvsto päättäisi:

terveystoimiston veneristen tautien vastustamiseksi johtajanviran toistaiseksi jätettäväksi täyttämättä;

toimistoon 1/7:stä 1917 lähtien toistaiseksi asetettavaksi konttoriapulaisen 200 markan kuukausipalkalla; sekä

käyttövaroistaan myöntää konttoriapulaisen palkkaamiseksi kuluvana vuonna 1,200 markka.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 21.

Valmistavan poika-ammattikoulun johtokunnan esitys koulun työajan lyhentämisestä kesällä 1917.

Katsoen koulun tarveaineiden tavattoman korkeisiin hintoihin sekä kun suuri osa oppilaista on ilmoittanut aikovansa ensi kesänä ottaa osaa maanviljelystöihin, esittää johtokunta, että koulutyöpajain johtosäännön mukaisen kesätyön saisi, samaten kuin kesinä 1915 ja 1916 oli laita, lakkauttaa kesä- ja heinäkuun ajaksi.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 22.

Jatkokäsittelyyn 22/5:stä 1917: Kysymys erinäisten kunnallisten palkkausryhmäin palkanjärjestelystä.

V. V.:

Kalliinajanlisäysvaliokunta lausui 14/5 1917 antamassaan mietinnössä kalliinajanlisäyksen myöntämisestä eräille kunnan virka- ja palvelusmiesryhmille (*Pain. asiakirj. N:o 33 vuodelta 1917*), että erinäisiltä kaupungin hallituksilta ja lautakunnilta saapuneet sekä valiokuntaan lähetetyt, palkanjärjestelyä tarkoittavat esitykset eivät nykyään aiheuttaisi muuta toimenpidettä. Kokouksessaan 22/5 1917 Kvsto kuitenkin päätti, että eräiden palkkausryhmäin palkanjärjestelyä ei ollut otettava mainitussa yhteydessä tutkittavaksi sekä antoi V. V:n toimeksi Vstolle tehdä ehdotuksen, miten mainitun suuntaisia jo saapuneita tai vastedes saapuvia esityksiä olisi sopivimmin valmisteltava.

Tätä tehtävää täyttääkseen valiokunta ehdottaa, että Kvsto asettaisi viisijäsenisen komitean, jonka tulee tutkittavaksi ottaa edellä mainitussa mietinnössä luetellut sekä Kvstolle sittemmin saapuneet tai vastedes saapuvat, eräiden kaupungin virka- ja palvelusmiesryhmäin palkanjärjestelyä koskevat esitykset sekä mahdollisimman pian antaa niiden johdosta lausunto ehdotuksineen Vstolle. Tämän komitean jäseniksi ehdotetaan herrat Tallet, Waldén ja Hjelmman sekä protokollasihteeri B. Wasastjerna ja insinööri, vapaa-herra E. Cedercreutz.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 23.

Jatkokäsittelyyn 22/5:stä 1917:

a) Teknillisten laitosten Hallituksen kertomus mainittujen laitosten toiminnasta vuonna 1916.

b) Kaupungin Kirjastohallituksen kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1916.

V. V.:

Kertomukset lähetettäneen Tilastokonttoriin huomioon otettaviksi kunnalliskertomuksen laadinnassa.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 24.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön esitys määrärahan myöntämisestä Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten kunnossapitoon.

Anniskeluosakeyhtiön johtokunta mainitsee että, vaikka tästä vuodesta on vasta neljä kuukautta kulunut, voi johtokunta kuitenkin jo nyt varmasti lausua, että yhtiön jo lokakuussa 1916 anoma ja Kvston myöntämä 122,000 markan määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon vuonna 1917 ei riitä tämän vuoden loppuun. Tämä asianlaita johtuu Korkeasaaren eläintarhassa tarvittavan ravinnon ja rehujen kohoamistaan kohonneista hinnoista, niinikään edelleen kohonneista halonhinnoista sekä vihdoin siitäkkin, että molempain saarten palveluskunnan palkkausolot on täytynyt järjestää ajan vaatimusten mukaisesti. Kuinka suureksi vajuus nousee, on mahdoton vielä sanoa, mutta likimääräisten laskelmain mukaan tarvittaisiin noin 50,000 markan lisämääräraha laitosten voimassapitoon ensi vuodenvaihteeseen asti. Johtokunta on pitänyt tarpeellisenä jo nyt saattaa tämän Kvston tiedoksi sekä samalla ilmoittaa että, ellei Vsto katso mahdolliseksi myöntää mainittua lisämäärärahaa, on yhtiö vakavasti ajatellut viimeistään kohta ennen kesäkauden loppua teurastuttaa tai myydä Korkeasaaren eläinkokoelman hyötyä tuottamattoman osan, paitsi ehkä vaikeasti saatavia tai kallishintaisia eläimiä. Tällainen menettely lienee nykyaikana, jolloin elintarpeiden saanti näyttää päivä päivältä käyvän vaikeammaksi, täysin perusteltu viipymättä toimeenpantavaksi niihin eläimiin nähden, joiden pääasiallisimpana ravintona ovat ihmisruuaksi käytettävät ravintoaineet. Yhtiö on kuitenkin katsonut olevansa velvollinen, ennenkuin puheena olevista toimenpiteistä lopullista päätöstä tehdään tai niihin ryhdytään, saattamaan eläintarhan nykyisen tukalan aseman Vston tiedoksi. Edellä lausutun johdosta johtokunta esittää, että Kvsto Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon vuonna 1917 myöntäisi arviolta 50,000 markan lisämäärärahan.

Siltä varalta että tämä ehdotus ei saavuttaisi Kvston hyväksymistä, ehdottaa johtokunta, että Kvsto puolestaan lausuisi, että johtokunta on esteetön ensi kesäkauden loppussa tai aikaisemminkin, jos tarpeelliseksi havaitaan, teurastamalla tai myymällä vähentämään Korkeasaaren eläinkantaa.

Rkmri ilmoittaa ehdottomasti olevansa sitä mieltä, että Anniskeluosakeyhtiön johtokunnan esittämää jälkimäistä vaihtopuolista ehdotusta, eläinkannan tuntuva vähentämistä, täytyy pitää keinona, johon olisi ryhdyttävä ainoastaan viimeisessä hätätilassa, varsinkin siihen nähden että Korkeasaaren puisto semmoisen toimenpiteen johdosta kadottaisi parhaan vetovoimansa ja että eläinkannan vastainen täydentäminen ainakin osittain kävisi kalliiksi. Yhtiön lausunnon johdosta että niiden eläinten teurastamista, joiden ravintona etusijassa on ihmisravinnoksi kelpaavia ravintoaineita, käy nykyoloissa katsominen täysin perustelluksi, oli Kri hankkinut lähempiä tietoja eläintarhassa kulutettavista mainitun laatuisten ruoka-aineiden määristä, ja oli laitoksen intendentti, filosofianmaisteri R. Palmgren antanut asiasta seuraavat tiedot:

Lihaa käytetään vuosittain noin 18,000 kg, yksinomaan hevoslihaa, ja on viime aikoina noin puolet tästä määrästä saatu taudin tai vamman johdosta tapetuista, osin itsestäänkin kuolleista hevosista;

kaupungin leipäkonttorin kanssa oli hiljattain tehty sopimus että eläintarhaan annetaan 25 kg *leipää* viikossa, joka leipä valmistetaan jättejauhoista, säikeistä valuneista jauhoista y. m.;

kaloja oli, milloin niitä oli saatu, kulutettu enintään 15 kg päivässä; sekä

perunain kulutus oli riippunut tämän tavarain kaurain hinnasta, niin että jälkimäisiä oli käytetty, jos niiden hinta oli osottautunut edullisemmaksi, ja aikomus oli kuluvana vuonna mikäli mahdollista käyttää kauroja.

Edelleen oli intendentti Palmgren maininnut, että ainoastaan noin puolet Korkeasaaren ja Seurasaaren kunnossapitoon myönnetystä kaupungin kannatusavusta on laskettu kuluvan eläintarhan tarpeisiin, jota vastoin jäljellä oleva osa käytetään saarien muiden laitosten voimassapitoon. Kuluvaksi vuodeksi myönnetyn apumaksun oli laskettu riittävän ensi syyskuun alkuun ja pyydetyn 50,000 markan lisämäärärahan vuoden loppuun, edellyttäen etteivät hinnat vuoden varrella mainittavasti muutu.

Siihen nähden ettei Korkeasaaren eläintarhassa kulutettujen, ihmisravinnoksi kelpaavain ravintoaineiden määrän voi katsoa sanottavasti vaikuttavan paikkakunnan muonituskysymykseen, ei Rkmri ole voinut kannattaa johtokunnan esittämää jälkimäistä vaihtopuolista ehdotusta, vaan on puoltanut edellistä vaihtopuolta. Kri mielestä olisi kuitenkin yhtiötä kehotettava koettamaan mikäli mahdollista huojustaa puutarhalaitteiden, istutusten y. m. kustannuksia, jota paitsi lisämäärärahan käyttämisestä olisi tehtävä tili.

Rkmri ehdottaa, että Kvsto päättäisi:

käyttövaroistaan tilityksen ehdolla Helsingin Anniskeluyhtiölle myöntää 50,000 markan lisämäärärahan Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon; sekä

kehottaa yhtiötä koettamaan sopivin keinoin säästää mainittujen laitosten voimassapitokustannuksia.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

N:o 25.

Kuntainvälisen elintarvetoimikunnan esitys kunnallisen vuokralautakunnan asettamisesta.

Kuntainvälinen elintarvetoimikunta mainitsee, että Senaatissa nykyään on tekeillä asetus vuokraolojen järjestämisestä sodan aikaansaamissa poikkeuksellisissa oloissa.

Tämän asetuksen mukaan asetettaisiin eräisiin kaupunkeihin ja maalaiskuntiin vuokralautakuntia, joilla muun muuassa olisi valta vahvistaa enintään kolme huonetta ja keittiön käsittävään huoneistojen vuokra sekä ratkaista irtisanomista tai vuokrasopimuksen piten-nyksen epäystä koskevat kysymykset. Kun olisi tärkeää, että vastaiset vuokralautakunnat voisivat ryhtyä toimimaan mahdollisimman pian kohta asetuksen ilmestyttyä, pyytää toimikunta, että Kvsto edeltäpäin ottaisi asian harkittavaksi sekä, siltä varalta että Senaatti asiasta antaa määräyksen tai Vsto itse katsoo syytä olevan, suunnittelee vuokralautakunnan kokoonpanon.

V. V.:

Kokouksessaan ¹³/₂ 1917 päätti Kvsto:

¹/₃:stä lähtien 1917 vuoden loppuun koetteeksi järjestää kunnallisen sovittelun vuokra-riidoissa samassa yhteydessä vahvistettujen väliaikaisten määräysten mukaisesti; sekä vuokrasovittelulautakunnan toimintaa varten käyttövaroistaan osottaa 5,500 markkaa käytettäväksi seuraavan väliaikaisen menosäännön mukaan:

Puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot	Smk 1,500:—
Sihteeri, palkkio	„ 3,000:—
Vahtimestariapulainen	„ 500:—
Tarverahat, arviolta	„ 500:—

Puheenjohtajan ja jäsenten palkkioista päätti Kvsto lisäksi ⁸/₅, että näille on tuleva, puheenjohtajalle 30 ja jäsenille 15 markkaa kultakin kokoukselta.

Edellä mainittujen väliaikaisten määräysten mukaan toimittaisi enintään kolme huonetta ja keittiön käsittäviä asuinhuoneistoja koskevain vuokrariitain sovittelua väliaikainen vuokrasovittelulautakunta, johon kuuluu kolme varsinaista ja viisi varajäsentä, joista Kvsto valitsee puheenjohtajan ja hänen varamiehensä sekä Sosialilautakunta muut jäsenet ja varajäsenet. Lisäksi on vuokrasovittelulautakuntaan asetettava sihteeri, joka ensi kädessä käsittelee vuokrariidat koettaen neuvoilla ja sovitteluilla ehkäistä kohtuutonta vuokralaisen irtisanomista, vuokralaiselle luvattujen etujen vähentämistä sekä semmoista vuokrankorotusta, joka ei suhtaudu oikein kiinteistön kunnossapito- ja käyttökuluihin. Jollei sihteeri voi aikaansaada sovintoa vuokrariidassa, ottaa lautakunta asianosaisten pyynnöstä asian käsiteltäväkseen.

Mikäli Kuntainvälinen elintarvetoimikunta on huomauttanut ja niinikään käy selville sanomalehdissä julkaistusta asetusehdotuksesta (pääkaupungin lehdet ²⁰/₅), olisi suunnitellulla vuokralautakunnalla laajempi toimivalta kuin Kaupunginvaltuuston asettamalla vuokrasovittelulautakunnalla, ensinmainittu kun olisi itsenäinen tuomioistuin, jota vastoin kaupungin vuokrasovittelulautakunta ainoastaan toimii sovinto-oikeutena ulosottolaissa olevain sääntöjen mukaan.

Kun kuitenkin vuokrasovittelulautakunnan tehtävä käy yhteen vastaisen vuokralautakunnan tehtävän kanssa eikä lautakunnan kokoonpanossakaan ole eroavaisuutta, vaan se perustuu samanlaisiin periaatteisiin, sekä Kvsto on osottanut määrärahan puheena olevaa tarkoitusta varten, ei Vstolla näytä olevan aihetta nykyään ryhtyä erityiseen toimenpiteeseen Kuntainvälisen elintarvetoimikunnan mainitsemaan suuntaan, vaan lieneen sen odotettava puheena olleen asetuksen ilmestymistä ja sitten annettava väliaikaisen vuokrasovittelulautakunnan tehtäväksi toimia asetuksessa tarkoitettuna vuokralautakun-
tana ja muuten ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Kvsto:

Asia pantiin pöydälle.

N:o 26.

Jatkokäsittelyyn 22/5:stä 1917: Erinäisten Palotoimikunnan jäsenten anomus saada vapautus tehtävästään.

Sittenkun Palotoimikunnan jäsenet, insinöörit G. Sourander ja B. Blom, arkkitehti G. Estlander ja konsuli F. Stockmann sekä mainitun toimikunnan varajäsen, arkkitehti A. Petrelius, olivat esittämillään syillä (*ks. asiaa N:o 36 esityslistassa 25/5*) pyytäneet vapautusta mainitusta tehtävästä, käski Kvsto edellä mainitussa kokouksessaan V. V:n antaa lausunnon ehdotuksineen asiasta.

V. V.:

Palojärjestyksen mukaan kuuluu Palotoimikuntaan viisi varsinaista ja kaksi varajäsentä, ja valitaan varsinaiset jäsenet kahdeksi sekä varajäsenet yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä valitsee läänin kuvernööri yhden, kun taas Kvsto valitsee muut neljä varsinaista jäsentä sekä varajäsenet.

Tehtävästään vapautusta pyytäneet jäsenet on valittu alempana mainituiksi ajoiksi, nimittäin:

insinööri G. Sourander vuosiksi 1916 ja 1917

” B. Blom ” ” ” ”
arkkitehti G. Estlander ” 1917 ” 1918

konsuli F. Stockmann ” ” ” ”
varajäsen, arkkitehti A. Petrelius, on valittu vuodeksi 1917.

Varajäsen, aistiviialiskoulutarkastaja V. Forsius, ei ole anonut vapautusta.

Jos hakijain anomukseen myönnyttään, on siis valittava kaksi varsinaista jäsentä 1917 vuoden loppuosaksi, kaksi varsinaista jäsentä 1917 vuoden loppuosaksi ja vuodeksi 1918 sekä yksi varajäsen 1917 vuoden loppuosaksi.

V. V. esittää, että Kvsto myöntäisi hakijoille heidän anomansa vapautuksen sekä valitsisi neljä uutta jäsentä ja yhden uuden varajäsenen Palotoimikuntaan, sekä ehdottaa valittavaksi

jäseniksi 1917 vuoden loppuosaksi lakitieteenkandidaatti L. af Heurlinin ja rakennusmestari W. Ekmanin;

jäseniksi 1917 vuoden loppuosaksi ja vuodeksi 1918 pankinjohtaja Aug. Lundqvistin ja insinööri W. Sohlbergin; sekä

varajäseneksi 1917 vuoden loppuosaksi johtaja G. Berglöfin.

Kvsto:

Lakitieteenkandidaatti af Heurlinin Kvstolle ilmoitettua, ettei hän ollut Helsingin kaupunkikunnan jäsen, ja insinööri Sohlbergin pyydettyä, ettei häntä otettaisi huomioon, hyväksyttiin V. V:n ehdotus muuten, paitsi että herrain af Heurlinin ja Sohlbergin sijaan valittiin arkkitehti V. Leander ja rakennusmestari J. Ahde.

N:o 27.

Jatkokäsittelyyn 22/5:stä 1917: Kysymys palomestari G. Waseniuksen toimenpiteistä kaupungin palolaitoksen lakon selvittämiseksi.

Kokouksessaan 22/5 1917 päätti Kvsto antaa V. V:n toimeksi vaatia palomestari G. Waseniukselta ilmoitusta, oliko sanomalehdissä näkynyt tieto että Wasenius oli sen palolaitok-

sessä palvelevan alipäällystön ja miehistön kanssa, jonka Palotoimikunta oli mainitussa laitoksessa tapahtuneen työnseisauksen johdosta erottanut toimestaan, tehnyt sopimuksen näiden jäämisestä palvelukseen sekä lisäksi toisen sopimuksen palvelussuhteista y. m., tosilojen mukainen sekä Vstolle antaa sen lausunnon tästä asiasta, johon aihetta saattoi olla.

Sittenkun V. V. tämän johdosta oli käskenyt palomestari Wasenius antaa selon-
teon edellä mainitusta asianlaidasta, on hän ilmoittanut seuraavaa:

Sittenkun alipalomestari C. Lindh oli 19/5 Kvstolle antanut erohakemuksensa, ilmoittivat ruiskumestarit A. Forss ja T. Johansson, joiden eroamisen palomiesthistö oli pannut palvelustoimintansa jälleen alkamisen ehdoksi, saman päivän illalla että he, samoista syistä kuin Lindhkin, halusivat erota toimistaan, ja myöntyikin Palotoimikunta 21/5 heidän erohakemuksiinsa. Saatuaan tiedon Forssin ja Johanssonin eroamisaikeista ilmoitti miehistö suostuvansa jälleen alottamaan palvelustoimintansa, ja ensi kerran olikin palokunta lähtenyt liikkeelle hälytyksen johdosta 19/5 illalla. Epätietoisena siitä, miten olisi meneteltävä, kun henkilökunnan erottamisen johdosta palokuntaa ei ollut olemassa, oli palomestari Wasenius kysynyt neuvoa Palotoimikunnan puheenjohtajalta, joka kuitenkin oli ilmoittanut, että Toimikunta, joka oli pyytänyt eroaan, ei ryhtynyt tekemisiin erotetun henkilökunnan kanssa. Olisi siis ollut joko asetettava odottavalle kannalle ja annettava lakon jatkua ainakin kaksi viikkoa, kunnes Kvsto olisi ehtinyt valita uuden palokunnan tai myös tehtävä lopullinen sopimus lakon lopettamisesta. Kun tilanne kuitenkin päivä päivältä kärjistyi niiden kiihoituspuheiden johdosta, joita J. Boldt usean kertaan viikossa piti paloasemalla, oli palomestari Wasenius katsonut olevan toimiminen omalla vastuullaan lopullisen selvityksen aikaansaamiseksi lakon lopettamisesta. Siinä tarkoituksessa Wasenius sitoutui suostumaan seuraaviin miehistön panemiin ehtoihin, nimittäin:

1) ettei hän puolestaan käytä pakkokeinoja sitä palomiesthistön osaa vastaan, joka oli lakkoon ottanut osaa; ja

2) että lakkolaiset saavat täyden palkan lakkoajalta.

Miehistö puolestaan ilmoitti täyttävänsä palvelustehtävänsä parhaansa mukaan.

Mitä 1) kohtaan tuli, olivat tosin useat palokonstaapelit lakon aikana saattaneet itsensä syypäiksi tekoihin, joita ei käy mitenkään puolustaminen, jota paitsi itse sitä seikkaa, että lakko oli toimeenpantu palolaitoksessa, täytyi mitä ankarimmin tuomita. Mutta palomiesthistö oli siinä ainoastaan tehnyt mitä tunnottomat yllyttäjät olivat sille sanelleet ja oli siis siveellisesti katsoen vähemmän syyllinen kuin lakon aikaansaajat. Rangaistus voi useassa tapauksessa kohdata vähemmän syyllisiä, jota vastoin enemmän syylliset jäivät rankaisematta. Näihin seikhoihin nähden oli palomestari Wasenius katsonut puolestaan olevan suostuminen ensiksi mainittuun miehistön panemaan ehtoon. Jos yhteiskunta ei katsonut voivansa tässä kohden unohtaa ja antaa anteeksi, oli virallisella syyttäjällä edelleen oikeus puuttua asiaan. Oli muuten palomestarin asia palojärjestyksen mukaan ottaa palomiesthistö, ja mitä alipäällystöön tuli, ei tehty sopimus estänyt Palotoimikuntaa panemasta päätöstään täytäntöön, jos katsoi syytä olevan.

Mitä taas palkkauskysymykseen tuli, oli palomestari kiinnittänyt miehistön huomiota siihen, ettei kaupunki maksaisi heille palkkaa lakkoajalta, koska semmoinen vaatimus oli epäoikeutettu, mutta että hän, voidakseen saada lakon päättymään, maksaisi omista varoistaan tarvittavan summan, noin 3,000 markkaa. Kun alipalomestari Lindh sekä ruiskumestarit Forss ja Johansson vapaaehtoisesti eroamalla olivat kantaneet yhteiskunnalle suuren uhrin, oli palomestari Wasenius katsonut olevan uhraaminen jotakin, varsinkin kun hänen ei ollut pitkänä virka-aikanaan onnistunut kasvattaa palokuntaansa paremmin, kuin että se pulmallisena hetkenä kieltäytyi toimimasta.

Jottei hänen menettelyään puheena olevassa kohden väärinkäsitetäisi eikä väärin-tulkittaisi, lisää palomestari Wasenius vielä, että hän kaikin tarjona olevin keinoin oli koettanut estää lakkoa puhkeamasta ja sittemmin tehdä sen vaikutukset tehottomiksi, sekä että hän edelleen pysyi siinä, mitä hän aikaisemmin antamassaan lausunnossa oli maininnut eronneiden virkatoveriensa virkatoiminnasta. Jos hän lakon puhjetessa olisi ollut kotimaassa, olisi kaikei hankin joutunut sen uhriksi.

Lopuksi huomauttaen että tämän laatuksen lakon saattamiseksi onnelliseen loppuun tarvittiin sekä järjestysvallan että porvarillisen yhteiskunnan jäsenien apua, mutta että sitä osin oli kieltäydytty ja osin estetty antamasta, mainitsee palomestari Wasenius olleensa kovasti kahden vaiheella, oliko hänen pysyttävä virassa, mutta oli hän kuitenkin katsonut velvollisuutensa vaativan häntä jäämään paikalleen. Jos hän kuitenkin edellä kerrotun menettelynsä johdosta on menettänyt Kvston luottamuksen, katsoo hankin olevansa vel-vollinen jättämään paikkansa Vston käytettäväksi ja tarjoamaan kaupunginviranomaisille tilaisuuden valita toimeen toisen henkilön.

V. V.:

Käymättä sen enempää pohtimaan esillä olevaa kysymystä havaitsee valiokunta, että palomestari Wasenius toimenpiteillään, jotka kiistämättä ovat tarkoittaneet nykyisissä levottomissa oloissa turvata kaupunkia tulenvaaralta saattamalla palokunta toimimaan, ei ole menettänyt Kvston luottamusta.

Kvsto:

Kvsto päätti lausua, että palomestari Wasenius ei tosin ollut toimenpiteissään kaikilta kohdin noudattanut palojärjestystä, mutta kun hän kiistämättä oli tarkoittanut nykyisten levottomain olojen vallitessa turvata kaupunkia tulenvaaralta saattamalla palolaitoksen toimimaan, ei hän ollut menettänyt Kvston luottamusta.

N:o 28.

Helsingin Uimaseuran ja Helsingin Uimarien anomus kaupungin uimalaitosten käyttä-mistä koskevassa asiassa.

Yhteisessä kirjoituksessa esittävät hakijat:

että Helsingin Uimaseura oikeutettaisiin käyttämään Ursinin kallion länsipuolella sijait-sevaa uimalaitosta;

että Helsingin Uimarit oikeutettaisiin käyttämään Busholman uimalaitosta;

että Helsingin Uimaseura luovuttaisi ensinmainitun uimalaitoksen Helsingin Uimareille neljän julkisen uimänäytännön toimeenpanemiseksi kahtena sunnuntaina ja kahtena arkipäivänä, yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä heinäkuussa sekä yhtenä sunnun-taina ja yhtenä arkipäivänä elokuussa;

että Helsingin Uimaseura velvoitettaisiin pitämään voimassa uimakoulua sen käytet-tävänä olevassa laitoksessa sekä että kaupungin kansa- ja alkeiskoulujen oppilaat siellä saisivat maksuttomia kylpyjä ja maksutonta uinnin opetusta ynnä kaupungin poliisit ja vakinainen palomiehistö maksuttomia kylpyjä; ja

että Helsingin Uimaseuralle viimeksi mainitun velvollisuuden täyttämisestä sekä siitä, että seura edellä mainituiksi näytäntöpäiviksi luovuttaa laitoksen Helsingin Uimareille, vuodeksi 1917 myönnettäisiin kunnan apurahaa 4,000 markkaa.

Lisäksi esittävät hakijat, että kaupungin yleisten töiden Hallituksen asettaman valionkunnan Bjälbohon ehdottama uimalaitos aivan ensi tilassa rakennettaisiin, koska uimakoulukysymys pääkaupungissa olisi mahdollisimman pian ratkaistava niin, että uinninopetusta annettaisiin kahdessa eri laitoksessa, toisessa suomeksi ja toisessa ruotsiksi.

Rkmri huomauttaa, että Helsingin Uimaseura Kvston päätöksen nojalla kesällä 1916 käytti maksutta Ursinin kallion uimalaitosta, sillä ehdolla että seura piti voimassa uimakoulua laitoksessa, että kaupungin kansa- ja alkeiskoulujen oppilaat siellä saivat maksutta kylpeä ja maksutonta uinnin opetusta sekä poliisi- ja palomiehistö maksuttomia kylpyjä, ja että seura salli Helsingin Uimarien yhtenä sunnuntaina heinäkuussa ja kahdena sunnuntaina elokuussa maksutta käyttää laitosta näytäntöjen toimeenpanoon. Rkmri oli viime vuonna tehdessään esityksen asiasta Vstolle lausunut, että mainittu järjestely oli väliaikainen ja että vastedes uintiurheilun harjoittajille yleensä samoin kuin uinnin opetuksellekin olisi hankittava tilaa tarkoituksenmukaisesti järjestetyssä uimalaitoksessa semmoisella paikalla, missä vesi on laadultaan tyydyttävää, ja kehotti Kri samalla kaupungin yleisten töiden Hallitusta heti ottamaan asian harkittavaksi, minkä ohessa Kri Vston huomautuksen johdosta kehotti Hallitusta joutuisasti suorittamaan tämän sille annettun tehtävän. Mainittu hallitus olikin asian käsitellyt neuvotellen uintiurheilun edustajain kanssa, mutta, mikäli Krin tiedossa oli, ei asiaa voitu ratkaista niin varhain, että muutosta uintioloihin kuluvana vuonna voitaisiin saada aikaan.

Viimeksi mainittua asianlaitaa valittaen on Rmkri katsonut olevan puoltaminen hyväksyttäväksi esillä olevaa, hakijain yhteisiin neuvotteluihin perustuvaa esitystä, katsoen kuitenkin tarpeelliseksi lähemmältä kajota erääseen sen yksityiskohtaan. Helsingin Uimaseura ei ole sota-aikana saanut sitä 4,000 markan apurahaa, mikä sillä aikaisemmin oli kunnalta. Seuran tänä vuonna anottua mainittua apurahaa oli Kri asettunut anomukseen nähden hieman epäroivälle kannalle ja sentähden kehottanut seuraa Krille ilmoittamaan tulonsa ja menonsa vuodelta 1916. Tämän ilmoituksen mukaan ylittivät menot tulomäärän Smk:lla 5,518: 51, jonka tappion seura kuitenkin korvasi omilla varoillaan. Ilmoituksensa mukaan ei seura kuitenkaan kykene useampaa vuotta yhteen jaksoon kestämiään tuollaista tappiota, joka suureksi osaksi johtui juuri siitä, ettei seura voinut hyväkseen käyttää kaikkia julkisiin näytäntöihin sopivia päiviä ja että sen tuli antaa uinnin opetusta niinkuin ennenkin. Vaikka seuran menot ovat näyttäneet runsaanlaisilta, on Kri kuitenkin, siihen nähden että seuran tulee antaa maksutonta uinnin opetusta ja maksuttomia kylpyjä varsin lukuisalle yleisölle, katsonut voivansa puoltaa esitystä tältäkin kohden, varsinkin kun myöntyminen esitykseen kokonaisuudessaan tyydytti molempia uimaseuroja ja toiveita oli olemassa, että uintiolot jo ensi vuonna voitisiin lopullisesti järjestää. Lisäksi Kri mainitsee, että Busholman uimahuoneita on tänä keväänä laajennettu ja että sinne on rakennettu hyppyytelineet, joten Helsingin Uimarit voivat siellä toimeenpanna urheilumaisia uinnin harjoituksia ja pienempiä näytäntöjä.

Ilmoittaen uudestaan kehottaneensa kaupungin yleisten töiden Hallitusta viivyttämättä käsittelemään kysymyksen uuden uimalaitoksen rakentamisesta, jolle asiantuntijat lienevät osottaneet sopivan paikan, esittää Rkmri, että Kvsto päättäisi:

Helsingin Uimaseuralle maksutta luovuttaa käyttöoikeuden Ursinin kallion viereiseen uimalaitokseen ensi kesäksi sillä edellytyksellä:

1) että laitoksessa pidetään voimassa miesten ja naisten osastoa, joissa kaupungin kaikki koululaiset sekä poliisi ja palomiehistö saavat maksuttomia kylpyjä ja maksutonta uinnin opetusta;

2) että opetusta on toimitettava niin että todistus uimataidosta voidaan antaa;

3) että seura asettaa järjestysmiehiä, jotka vahvistettujen järjestyssääntöjen mukaan ovat Maistraatin hyväksyttävät;

4) että seura on velvollinen, erityisesti sovittuaan päivistä, oikeuttamaan Helsingin Uimarit maksutta käyttämään laitosta yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä heinäkuussa sekä yhtenä sunnuntaina ja yhtenä arkipäivänä elokuussa julkisten uimanäytäntöjen toimeenpanemiseksi;

Helsingin Uimareille maksutta antaa käyttöoikeuden Busholman molempiin uusiin uimahuoneisiin; sekä

käyttövaroistaan myöntää Helsingin Uimaseuralle 4,000 markan apurahan kuluvaksi vuodeksi.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Hyväksyttiin.

N:o 29.

Everstiluutnantinleski Alexandra Melartin elinkautisapurahan anomus.

Anomuksensa tueksi mainitsee hakija, että hän on aivan varaton ja yksinomaan sen 880 markan vuosieläkkeen varassa, minkä hän saa sotaväen leski- ja orpokassasta, että hänen nuorin poikansa on 15 vuotias sekä että hän, joka on syntynyt 1863, lääkärintodistuksen mukaan sairastaa tautia, joka suuressa määrin vähentää hänen työkykyään.

Rkmri huomauttaa, että hakijan mies, nyttemmin kuollut kaupungin kunnalliskodin ja työlaitoksen entinen johtaja, everstiluutnantti Gustaf Emil Melart, tuli kaupungin palvelukseen 1/1 1907 ja erosi siitä ³¹/3 1915. Lausunnossa, jonka Rkmri antoi everstiluutnantti Melartin aikanansa tekemän apurahananomuksen johdosta, oli Kri huomautanut, että hänelle, siihen nähden että hän oli vain lyhyen aikaa ollut Helsingin kaupunkikunnan palveluksessa, ei voitu antaa eläkettä kaupungin virka- ja palvelusmiesten voimassa olevain eläkeperusteiden mukaan. Mutta kun everstiluutnantti Melartilla ei ollut omia varoja ja hänen erohakemuksensa oli johtunut siitä, että hänen työkykynsä oli suuressa määrin vähentynyt, oli Kri, jotta Melartin olisi mahdollista elättää perheensä, katsonut voivansa hänelle puoltaa myönnettäväksi 1,600 markan vuosiapurahaa. Tämän ehdotuksen oli Kvsto kokouksessaan ²/2 1915 hyväksynyt.

Esillä olevaa apurahananomusta harkitessaan ei Rkmri, erityisesti siihen katsoen että hakijan miesvainaja oli ollut vain lyhyen aikaa kaupungin palveluksessa, ole katsonut voivansa puoltaa anottua apurahaa myönnettäväksi, minkätähden Kri esittää, että Kvsto hylkäisi anomuksen.

V. V.:

Ehdotetaan hyljättäväksi.

Kvsto:

Hyljättiin.

N:o 30.**Kansakoulunopettajanleski Amalia Lahden elinkautisapurahan anomus.**

Hakija anoo 600 markan vuosiapurahaa sekä mainitsee anomuksensa tueksi, että hänen, joka on syntynyt 1866, täytyy avustaa vuonna 1902 syntyneen poikansa kasvatus ja että hän lääkärintodistuksen mukaan sairastaa tautia, jonka johdosta hänen työkykynsä on vähentynyt. Hakijan mies, kansakoulunopettaja Vilho Aleksi Lahti, joka kuoli 1915, oli toiminut opettajana kaupungin suomenkielisissä kansakouluissa 7/11 1885 — 1/9 1911, jona aikana hän mielihäiriön johdosta oli pidätettynä virantoimituksesta lähes kaksi lukuvuotta.

Vuonna 1916 (*ks. asiaa N:o 10 esityslistassa 29/2*) hakija teki samanlaisen anomuksen ja silloin Rkmri huomautti, että hakija tosin oli varaton, mutta kun hän ei vielä ollut tullut siihen ikään eikä sairastanut semmoista tautia, että hän olisi kykenemätön elättämään itseään ja poikaansa, oli Kri katsonut anomuksen sitä vähemmän vaativan poikkeamaan siitä kaupunginhallinnossa noudatetusta periaatteesta, että kaupungin virkamiesten lesket eivät saa kunnalta eläkettä, kun hakijalla ei enää ollut kotipaikkaoikeuttakaan täällä. Rkmrin esittämän syiden nojalla Kvsto hylkäsi anomuksen. Rkmri toistaa nyt epäävän lausuntonsa ja esittää hakemusta hyljättäväksi.

V. V.:

Kun Kvsto äskettäin on kahdessa samanlaatuudessa tapauksessa myöntänyt apurahaa kunnan varoista, ehdottaa valiokunta, että Kvsto päättäisi:

myöntää kansakoulunopettaja Vilho Aleksi Lahti-vainajan alaikäiselle pojalle Aimo Lahdelle vuotuisen 300 markan apurahan, 1/5:stä 1917 lukien, kunnes hän on täyttänyt 17 vuotta; sekä

käyttövaroistaan osottaa tähän tarkoitukseen 200 markkaa kuluvana vuonna.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 31.**Kauppias Julius Tallbergin Helsingin kaupungille tekemät lahjoitukset.**

Kahdella 25/5 päivätyllä lahjoituskirjalla on kauppias J. Tallberg Helsingin kaupungille luovuttanut:

a) 500,000 markkaa „Pro Helsingfors“ nimisen säätiön pohjarahaksi, jonka varat käytetään kaupungin kaunistamiseksi ja luonnonsuojeluun; sekä

b) 250,000 markkaa „Bertha Maria Tallbergin säätiön“ pohjarahastoksi.

Ensinmainitusta lahjoituksesta lausuu lahjoittaja, että „Pro Helsingfors“ säätiön pääoma olisi kaupungin hoidettava ja kasvuutettava, saaden sen antaa lainaksi kiinnitystä tai muuta hyvää vakuutta vastaan. Korkotulot luovutettaisiin vuosittain viisijäseniselle toimikunnalle, jonka jäsenet ensimmäisellä kerralla Helsingin Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta valitsisi. Eroavan jäsenen sijaan valitsevat jäljellä olevat jäsenet uuden. Toimikunta saa vapaasti käyttää kertyneet korkovarot edellä mainittuun tar-

koitukseen, milloin sopivaksi näkee, mutta voi myös päättää kertyneen koron tai jonkin osan siitä lisättäväksi pääomaan.

„Bertha Maria Tallbergin säätiöstä“ lausuu lahjoittaja, että sen tarkoituksena on rakennuttaa ja hoitaa terveellisiä ja tarkoituksenmukaisia asuntoja, jotka kohtuullisin ehdoin vuokrataan uutterille ja kunnollisille Helsingin kaupunkikunnan jäsenille, etusijassa lapsirikkaille perheille. Säätiö voi niinkään vuokralaisten hyväksi laittaa ja kustantaa lastentarhan sekä hankkia heille kesäoleskelua ja jalostavia huveja. Yhtenäisen johdon aikaansaamiseksi ja hankkeen toteuttamiseksi sen kokemuksen mukaisesti, minkä lahjoittaja on saavuttanut ulkomailla, lausuu hän toivomuksen, että hän itse tai se hänen lapsistaan, jolle hän sen antaa toimeksi, saisi päättää, milloin säätiön toiminta alkaa sekä enintään kymmenen vuoden aikana määrätä, miten rakennukset on teetettävä ja hoidettava. Mainitun ajan kuluttua tai ennenkin, jos lahjoittaja tai hänen valitsemansa henkilö haluaa luopua yrityksen johdosta, tulee kaupungin ottaa yritys hoitoonsa ja järjestää hallinto sopivalla tavalla. Tässä on kuitenkin noudatettava, että säätiön tarkeitusperät tulevat täyteen oikeuteensa.

V. V.:

Kvsto päättäneen vastaanottaa kaupungille tehdyt lahjoitukset käytettäväksi lahjoittajan esittämien ehtojen ja toivomusten mukaisesti sekä käskenee Rkmin hoitaa varoja samalla tavoin kuin muitakin kaupungin lahjoitusrahastoja ja antanee V. V:n toimeksi ehdottaa jäsenet siihen toimikuntaan, joka saa käytettäväkseen „Pro Helsingfors“ nimisen rahaston korkovarot. Niinkään julkilausuneen Kvsto kirjelmässä kaupungin kiitollisuuden lahjoittajalle.

Tässä yhteydessä pyytää V. V. ilmoittaa, että valiokunta, joka on edellyttänyt Kvston tahtovan ottaa huomioon lahjoittajan toivomuksen että valiokunta saisi toimekseen valita sen toimikunnan jäsenet, joka määrää „Pro Helsingfors“ nimisen rahaston korkovarain käyttämisestä, on toimikuntaan valinnut lahjoittajan, Kvston puheenjohtajan, herra Elvingin, arkkitehti Saarisen ja Vston ensimmäisen sihteerin.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 32.

Jatkokäsittelyyn 22/5 1917: Senaattori Kaarlo Castrénin ja herra Paloheimon anomus että heidät vapautettaisiin olemasta kaupungin valtuutettuina väliaikaisessa järjestystoimikunnassa.

V. V.:

Valiokunta ehdottaa, että Kvsto edellyttäen Senaatin päätöksen järjestysvoiman saattamisesta vakinaiselle kannalle piammiten pantavan täytäntöön, päättää määrärahaa nykyisen järjestysvoiman kustantamiseen, sikäli kun siihen käytetään kunnan varoja, annettavaksi enintään 15/6 1917 asti sekä vapauttaa herrat Castrénin ja Paloheimon heille annetusta tehtävästä ja valtuutetuiksi väliaikaiseen järjestystoimikuntaan heidän sijaansa valita toimittaja P. J. Hynnisen ja professori Th. Homénin.

Kvsto:

Professori Homénin Kvstolle antamassa kirjoituksessa ilmoitettua, että hän puolestaan ei katso järjestystoimikunnan harjoittavan laillista toimintaa eikä sentähden voi avustaa sen jatkuvaa työskentelyä, minkätähden hän ei ota puheenalaista tehtävää vastaan, jos se hänelle annetaan, päätti Kvsto V. V:n ehdotuksesta järjestystoimikunnan valtuute-
tuiksi valita toimittaja Hynnisen ja varatuomari A. Takasen.

N:o 33.**Helsingin järjestyneen työväen edustajiston vaatimus toimenpiteisiin ryhtymisestä kaupungin halkopihan työlakon lopettamiseksi.**

Työväenedustajisto huomauttaa, että kaupungin halkopihalla puhjenneesta lakosta on vähävaraiselle väestölle tuntuvaa vahinkoa, jopa turmiotakin, kun kaupungin halkokonttori on kieltäytynyt myymästä halkoja, minkä johdosta yksityiset halkokeinottelijat ovat saaneet tilaisuuden kiskoa nylkyhintoja tavarasta. Köyhälistön on nimittäin pakko ostaa halkoja näiltä keinottelijoilta, kun paloöljyä primuskeittiöihin ei ole saatavana. Sen ohessa koituu kunnalle suurta vahinkoa, kun kymmeniä rautatievaunuja on purkamatta ja vaununvuokraa maksetaan tuntuvat määrät työväeltä kiskotuista kunnan varoista. Huomattavaa on niinkään, että vallitsee suurta vaunujen puutetta, minkätähden vaunujen ei tulisi tarpeettomasti olla purkamatta täkäläisillä purkauspaikoilla.

Edellä lausutun johdosta vaatii työväenedustajisto Kvstoa ryhtymään toimenpiteisiin tämän tuhoisan lakon lopettamiseksi. Tämä ei kohtaa vaikeuksia, jos vain on hiukan hyvää tahtoa, jommoista ei näy olevan kaupungin halkokonttorin „herroilla“.

V.V:n kehotuksesta on halkokonttori antanut asiasta selonteon, jossa lausutaan seuraavaa:

Puheena oleva lakko on johtunut siitä, että 14 halkokonttorin ajomiestä oli $\frac{2}{5}$, säädettyä irtisanomisaikaa noudattamatta, jäänyt pois työstä sekä julistanut kaikki halkokonttorin ajotyöt lakkotilaan, syystä ettei heille ollut toukokuun alusta myönnetty vaatimaansa palkkaa. Heillä oli ollut 200 markan kuukausipalkka ja he vaativat 250 markkaa, mutta heille luvattiin 225 markkaa. Sittenkun halkokonttori $\frac{7}{5}$ oli, toivoen siten saavuttavansa työrauhan, päättänyt ajomiehille maksaa 250 markan kuukausipalkan ja tämä päätös oli näiden tiedoksi saatettu $\frac{8}{5}$ aamulla, olivat kaikki halkokonttorin työntekijät myöhemmin päivällä antaneet kirjoituksen, jossa kaikki halkokonttorin työt julistettiin lakkotilaan. Ei siis ollut mitään apua siitä, että ajomiesten kaikki vaatimukset täytettiin. Halkokonttori oli kohta sen jälkeen ryhtynyt neuvotteluihin, mutta nämä jäivät tuloksettomiksi, syystä että se ammattiyhdistys, josta halko-työntekijät muodostavat ainoastaan vähäisen osan, vaati täyttä palkkaa kaikille lakkolaisille koko siltä ajalta, minkä lakkoa oli kestänyt ja edelleen kestäisi. Uudistetuissa keskusteluissa pysyttiin työväen puolelta tässä vaatimuksessa. Herra Antti Räsänen esitti $\frac{25}{5}$ sopimusehdotuksen, jossa m. m. ilmoitettiin, etteivät työntekijät enää vaatineet palkkaa lakkoajalta. Eri kirjoituksessa, jossa herra Räsänen luetteli työhön palaamisen ehdot, kuitenkin vaadittiin

- 1) täyttä palkkaa koko lakkoajalta kaikille ajomiehille; sekä
- 2) aivan uutena riitakohtana, että muuan konttoristi eli kassanhoitaja, jommoinen oli väliaikaisesti asetettu kylmäksi vuodenajaksi, oli otettava takaisin palvelukseen, vaikkei halkokonttori enää lämpimänä vuodenaikana häntä tarvitse.

Keskustelujen jatkuessa ammattiyhdistys tinki $\frac{26}{5}$ vaatimuksistaan sikäli, että ajomiehille, jotka olivat olleet lakossa toukokuun alusta lähtien, olisi maksettava täysi palkka kuukauden

alusta 15 päivään asti. Lakko jatkuu siis nyttemmin sen johdosta että ammattiyhdistys vaatii

- 1) eräälle työntekijäryhmälle täyttä palkkaa osalta lakkoaikaa; sekä
- 2) palvelukseen otettavaksi mainitun konttoristin, jolle konttorilla ei kuitenkaan ole työtä.

Halkokonttoriin annetussa kirjoituksessa on halkotyöntekijäin „lakkokomitea“ ilmoittanut että, ellei viimeksi tehtyjä vaatimuksia hyväksytä viimeistään 29/5, työntekijät pysyvät alkuperäisissä vaatimuksissaan.

V. V.:

Kun Muonitustoimikunta, jonka alainen kaupungin halkokonttori on, itsenäisesti käsittelee kaikki kaupungin halonhankintaa koskevat asiat, ei Kvstolla liene aihetta puuttua esillä olevaan kysymykseen.

Kvsto:

V. V:n ehdotus hyväksyttiin.

N:o 34.

Rkmrin esitys kesäloman hankkimisesta kaupungin yleisten töiden, teknillisten laitosten ja sairaalain henkilökunnalle ja työväelle.

Sittenkun Suomen tehdas- ja sekatyöväen osasto N:o 169 oli anonut myönnettäväksi kesälomaa kaupungin töissä oleville työntekijöille, on Rkmri, jonka lausunto asiasta on hankittu, asian kaikinpuoliseksi valaisemiseksi pyytänyt kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten Hallituksia sekä Sosialilautakuntaa antamaan lausunnon asiasta. Lausunto onkin saapunut kaupungin yleisten töiden Hallitukselta ja Sosialilautakunnalta, jota vastoin kaupungin teknillisten laitosten Hallitus on Kvstolle huomauttanut, että kesälomaa ja ehkä muita samantapaisia seikkoja koskevien asioiden yhdenmukaisen valmistelun aikaansaamiseksi täytyisi asettaa valiokunta, jossa olisi kaupungin teknillisten laitosten ja muiden omaa työvoimaa käyttävien laitosten edustajia. Tätä esitystä käsitellessään Kvsto kuitenkin 15/5 päätti olla asettamatta eri valiokuntaa, mutta sitä vastoin käskää Rkmrin yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden Hallitusten sekä näiden hallitusten alaisten laitosten edustajain kanssa valmistella puheena olevaa asiaa sekä Kvstolle antaa sen esityksen, minkä asianhaarat aiheuttaisivat. Samanaikaisesti ja edellä mainittuun kysymykseen katsomatta on kaupungin Sairaalaylihallitus Kvstolle tehnyt esityksen, että kysymys kesäloman hankkimisesta kaupungin sairaalain henkilökunnalle annettaisiin valmisteltavaksi valiokunnalle, jonka Vsto on asettanut kaupungin palkkaussäännön soveltamista varten, ja että kysymys kuitenkin täksi kesäksi järjestettäisiin väliaikaisesti myöntämällä määräraha tarkoitukseen. Rkmri taas esitti, että tämä asia annettaisiin valmisteltavaksi sille valiokunnalle, jonka kaupungin teknillisten laitosten Hallitus on ehdottanut tarkoitusta varten asetettavaksi. Kokouksessaan 15/5 Kvsto kuitenkin päätti käskää Rkmrin yksissä neuvoin kaupungin Sairaalaylihallituksen sekä eri sairaalahallitusten kanssa valmistella ja Valtuustolle antaa ehdotuksen edellä mainitun asian järjestämiseksi.

Sen johdosta mitä asiassa siten on esiintunut on Rkmri kokoontunut neuvottelemaan kaupungin Sairaalaylihallituksen sekä kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden Hallitusten kanssa käsittelläkseen kysymystä, millä perusteilla kesälomaa myönnettäisiin kaupungin sairaalain ja muiden laitosten henkilökunnalle sekä teknillisten laitosten ja rakennuskonttorin alaiselle työväelle. Asiassa on tehty kolme eri ehdotusta, nimittäin:

I) Kaupungin Sairaalaylihallituksen ehdotus:

Vuoden alusta lähtien palveluksessa oleville henkilöille kahden viikon ja kauemmin palveluksessa olleille kuukauden kesäloma täysin palkkaeduin.

II) Kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen ehdotus:

- 1) Työ- ja rakennusmestareille sekä I luokan koneenkäyttäjille y. m. 1 vuoden palvelusajalta 3 viikon kesäloma;
- 2) esimiehille, muille koneenkäyttäjille, lämmittäjille, sukeltajille ja vuorotyöntekijöille saman palvelusajan kulutta 2 viikon kesäloma; sekä
- 3) työntekijöille yleensä vuoden palvelusajan kuluttua viikko ja viiden vuoden palvelusajan kuluttua 2 viikkoa.

III) Kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotus:

- 1) Vuoden kaupungin palveluksessa olleelle työntekijälle viikko;
- 2) vuoden umpeen jatkuvassa vuorotyössä olleelle työntekijälle vuoden palvelusajan kuluttua 10 päivää;
- 3) kolme vuotta tai kauemmin kaupungin palveluksessa olleelle työntekijälle 10 päivää;
- 4) sukeltajille, koneenkäyttäjille ja muille, Hallituksen harkinnan mukaan näiden veroisille työntekijöille 2 viikkoa.

Kun siten oli tehty erinäisiä toisistaan varsin huomattavasti eriäviä ehdotuksia, oli näyttänyt tarpeelliselta ensinnä ottaa käsiteltäväksi kysymys, eikö olisi laadittava ehdotus, jonka Kvsto voisi hyväksyä ja jota noudatettaisiin kesäloman myöntämisessä kaupungin eri virastojen ja laitosten henkilökunnalle sekä teknillisten laitosten ja rakennuskonttorin alaiselle työväelle. Tämän johdosta syntyneessä keskustelussa oli käynyt selville, että mainitun suuntaisen järjestyssäännön laatiminen ei ollut ainoastaan suotava, vaan välttämättömän tarpeellinenkin. Jos nimittäin kukin hallitus ja lautakunta saisi järjestää kesälomakysymyksen vapaasti oman mielensä mukaan, olisi tästä varmaankin seurauksena suuria eroavaisuuksia, mikä herättäisi tyytymättömyyttä niissä, jotka eivät olleet tässä kohden saaneet samoja etuja kuin muut. Odotettavana olisi sentähden hankauksia ja alinomaa uudistuvia esityksiä. Jos sitä vastoin olisi olemassa velvoittava päätös Kvston puolelta, ei ainoastaan kullakin hallituksella ja lautakunnalla olisi ohjetta noudatettavanaan, vaan jokainen kaupungin työhön pyrkivä tietäisi, mitä määräyksiä on voimassa kesälomasta ja voisi silloin harkita, haluaako hän semmoisin ehdoin ruveta kaupungin palvelukseen vai ei. Tosin oli tästä asiasta aikaisemmin tehty erinäisiä päätöksiä, mutta nämä päätökset olivat koskeneet ainoastaan erinäisiä työväen tai palvelushenkilökunnan ryhmiä. Niinpä oli olemassa päätös, että viikon loma täysin palkkaeduin olisi myönnettävä kaupungin yleisissä töissä oleville työntekijöille. Sairaalain ja vaivashoidon laitosten menosääntöihin oli pantu määrärahoja „lyhyen kesäloman hankkimiseksi“ (talous-) palveluskunnalle, mutta tämän kesäloman pituutta ei ollut määrätty.

Palolaitoksessa taas oli noudatettu toisia periaatteita, kuitenkin niin ettei tavallisesti ollut myönnetty kahta viikkoa pitempää kesäloma.

Tähän kuuluvia oloja arvosteltaessa oli huomattava, että kaupungin töissä oli yleisesti otettu käytäntöön 8-tuntinen työpäivä ja että siis työaika oli olennaisesti lyhentynyt ja vapaa-aika samassa määräsä pitentynyt. Eritoten lieenee huomattava, että 8-tuntisen työpäivän käytäntöön tultua ainakin osalle erinäisten kunnan laitosten henkilökuntaa oli voitu myöntää yksi vapaapäivä viikossa sekä lisäksi lomaa kahtena iltapäivänä (sunnuntai-iltapäivä lukuun otettuna). Näin ollen näytti ilmeiseltä, että kaupungin Sairaalaylihallituksen ehdotus kuukauden kesäloman myöntämisestä veisi liian pitkälle. Ilmoitettu oli niinkään, että mainitun hallituksen ehdotus oli lähinnä tarkoittanut Nickbyn sairaalan hoitajakuntaa (ei koulittuja hoitajattaria), joilla ei, niinkuin Kivelän sairaalan hoitajakunnalla, ollut oikeutta saada kesälomaa. Mitä sitä vastoin sairaalain ja muiden kunnan laitosten palveluskuntaan tuli, riittäisi Ylihallituksen mielestä lyhempikin kesäloma. Kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esittämä ehdotus näytti lähinnä olevan Ylihallituksen ja kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotusten välinen sovitteluehdotus. Mutta sillä oli sen ohessa toinenkin etu, se nimittäin, ettei se mainittavasti poikennut niistä eduista, joita yksityiset teollisuusalan työnantajat yleensä olivat myöntäneet kesälomaan nähden. Oli tosin huomautettu, että kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotus lähinnä liittyi työntekijäin esittämiin toivomuksiin tai vaatimuksiin sekä ettei olisi syytä mennä näitä vaatimuksia pitemmälle, varsinkin kun kaupungille tästä koituisi huomattavia lisämenoja. Lisäksi oli kaupungin yleisten töiden Hallituksen puolelta huomautettu, että kahden viikon kesäloma olisi myönnettävä 3) ryhmään luetuille henkilöille jo 3 vuoden palvelusajalta, koska työntekijät näyttivät tähän panevan erikoista painoa eikä menojen erotus olisi tuntuva. Toiselta puolen oli kaupungin teknillisten laitosten Hallitus huomauttanut että, kun mainitun ehdotuksen mukaan tarjottaisiin enemmän kuin mitä tähän asti oli myönnetty ja kun siten yksityiset työnantajat pakotettaisiin suomaan samat edut, olisi kaupunginhallinnon nyt hyväksyttävä kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen ehdotus.

Keskustelun päätyttyä toimitetusta äänestyksestä oli käynyt selville, että Rkmri yksissä neuvoin edellä mainittujen hallitusten kanssa oli voinut yhtyä seuraavaan ehdotukseen kesäloman myöntämisessä noudatettaviksi säännöiksi:

1) Työ- ja rakennusmestareille sekä I luokan koneenkäyttäjille y. m. myönnetään vuoden palvelusajalta 3 viikon kesäloma;

2) esimiehille, muille koneenkäyttäjille, lämmittäjille, sukeltajille ja vuorotyöntekijöille, y. m. myönnetään vuoden palvelusajalta 2 viikon loma; sekä

3) muille työntekijöille ynnä kaupungin sairaalain ja muiden laitosten niihin verrattavalle henkilökunnalle myönnetään vuoden palvelusajalta viikon ja 3 vuoden palvelusajalta 2 viikon loma.

Muist. Asianomaisten hallitusten ja lautakuntain asia on ratkaista, mihin ryhmiin eri henkilöt on kussakin eri tapauksessa luettava.

Kesäloman toimeenpanemiseksi näin laajassa mitassa tarvitaan tietenkin tuntuvia lisämäärärahoja. Kaupungin yleisten töiden Hallitus oli laskenut tarvitsevasa 92,000 markkaa, kaupungin teknillisten laitosten Hallitus 40,000 markkaa sekä kaupungin Sairaalaylihallitus 8,000 markkaa ja lisäksi olisi luultavasti tarpeen määrärahoja palolaitokselle, Vaivashoitohallitukselle ehkäpä muillekin hallituksille, vaikkei kaikkia ehdotuksesta johtuvia lisämenoja vielä voitu mainita.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdottaa Rkmri, että Kvsto päättäisi:

vahvistaa edellä ehdotetut säännöt noudatettaviksi kesälomaa myönnettäessä kaupungin sairaalain ja muiden laitosten henkilökunnalle ynnä kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden työntekijöille; sekä

tätä tarkoitusta varten myöntää 92,000 markkaa kaupungin yleisten töiden Hallitukselle, 40,000 markkaa kaupungin teknillisten laitosten Hallitukselle ja 8,000 markkaa kaupungin Sairaalaylihallitukselle maksettavaksi Vston tämänvuotisista käyttövaroista.

V. V.:

Puolletaan.

Kvsto:

Myönnyttiin.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1917.